

Jankovic-Mes
klanica i prerada mesa
Lačarak, Železnička 40, Tel/Fax: 022/671-006
www.jankovic-mes.co.rs

**ПОЉОПРИВРЕДНА СТРУЧНА
СЛУЖБА • Сремска Митровица •**
Светог Димитрија 222

**hrana
produkt**
hrana bez mana!
www.hranaprodukt.com
Tel: 022/650-027, 650-033

SREMSKA Godina VI • Broj 103 • 25. avgust 2017. • cena 40 dinara

**сремске
НОВИНЕ**

POLJOPRIVREDA

FERIJE

Tokom proteklog meseca, širom Srema održavane su velike frije. Protiv visokih temperature i suše sremačka sela i gradovi borili su se manifestacijama na kojima su predstavljali svoju tradiciju, dokazujući da ih želja za životom nije napustila. O tome svedoče i mladi Sidani koji su se tokom „Fijakerijade“ provozali svojim sokakom.

Strane 6, 10, 11.

U OVOM BROJU

JARAK: ZNAČAJ SANIRANJA
CRPNE STANICE

**Jarčina spas
za ratare i povrtare**

Strana 3.

NOVI SLANKAMEN:
ZADRUGARSTVO, RAZVOJNA ŠANSA

**Vraćaju duh
zajedništva**

Strana 4.

STARA BINGULA

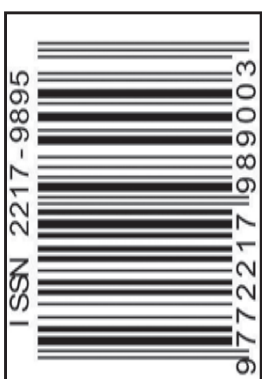
ŽELJKO ŠERFEZI,
PRESEDNIK UDRUŽENJA
VOČARA „FRUŠKOGORAC“

Rusi najbolje mušterije

Strana 20.

SMS MALI OGLASI 063/8526-021

MD GOLF
"AUTO DELOVI ZA SVE AUTOMOBILE"
022/611-215

AKUMULATORI
GARANCIJA
DO
50
MESECI

**OVLAŠĆENI
DISTRIBUTER
ZA SHELL MAZIVA**

**STARI ŠOR 129,
SREMSKA MITROVICA**
022/611-215
FAX: 611-230

NOVA 3D OPTIKATRAPA
-BRZA, JEDNOSTAVNA, POUZDANA

- OBEZBEDITE SIGURNU I UDOBNU VOŽNJU
- SPREČITE NERAVNOMERNO TROŠENJE GUMA
- OBEZBEDITE RACIONALNU POTROŠNJU GORIVA

PEUGEOT SERVICE
SA NAMA, VAŠ PEUGEOT PREGAZI VIŠE

AC RADOSAVLJEVIĆ
OVLAŠĆENI DILER I SERVISER PEUGEOT PROIZVODA
HOTIČKA & EMOTIV

Dimitrija Davidovića 11 (pored auto-puta)
22000 Sremska Mitrovica
TEL: +381 (0) 22 632 300

**AUTO CENTAR
"RADOSAVLJEVIĆ"**

PUTNIČKI,
TERETNI PROGRAM,
SKUTERI

PEUGEOT

Dimitrija Davidovića 11,
Sremska Mitrovica
022/632-300
peugeot.radosavljevic@gmail.com

BEOGRAD • POSETA DELEGACIJE TURSKE

Potpisan Akcioni plan o saradnji

- Imamo mnogo oblasti u kojima možemo da saradjujemo. Želimo da uzajamno unapredimo uvoz i izvoz obe zemlje i treba puno i strpljivo da radimo da bi dostigli milijardu dolara izvoza, istakao je Ahmet Eşref Fakibaba

Ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede **Branislav Nedimović** i ministar hrane, poljoprivrede i stočarstva Republike Turske **Ahmet Eşref Fakibaba** potpisali su 22. avgusta u Beogradu Akcioni plan u oblasti poljoprivrede za 2017. i 2018. godinu.

Dokument je potpisan nakon bilateralnog sastanka Nedimovića i Fakibabe, organizovanog uoči otvaranja tursko-srpskog Agrobiznis Foruma, na kom učestvuje više od 150 predstavnika turskih poljoprivrednih firmi, ali i prodajnih lanaca kao mogućih otkupljivača srpskih proizvoda.

Ministar Nedimović je izjavio da je sa turskim kolegom razgovarao o izvozu junećeg mesa i rafinisanog i sirovog suncokretovog ulja iz Srbije.

Nedimović je preneo da je na sastanku bilo reči o tri teme – postojećem sporazumu o slobodnoj trgovini u oblasti poljoprivrede i mogućnosti povećanja spolnotrgovinske razmene, investicijama u stočarstvo, voćarstvo i povrtarstvo i novom usaglašavanju kvota za različite poljoprivredne proizvode u korist obe strane.

Prema rečima Nedimovića, postoji jako dobar politički okvir između dve zemlje koji je stvoren

Potpisivanje Akcionog plana

između predsednika Republike Srbije Aleksandra Vučića i predsednika Turske Redžepa Tajipa Erdogana koji omogućava lakšu i efikasniju saradnju i u oblasti poljoprivrede.

Nedimović je naveo da su razlog za organizovanje tursko-srpskog Agrobiznis Foruma i investicije u prehrambenu industriju.

- Srbija je otvorena za investicije iz Turske, jer su nam potrebna ulaganja i u prehrambenoj i u poljoprivrednoj industriji, ukazao je ministar Nedimović.

Nedimović je dodao da Srbija u logističkom smislu može biti plat-

forma Turskoj za EU i Rusiju, dok je Turska prolaz Srbiji ka Aziji i Bliskom istoku.

Ministar Fakibaba je poručio da su srpski investitori dobrodošli u tu zemlju.

- Imamo mnogo oblasti u kojima možemo da saradjujemo. Želimo da uzajamno unapredimo uvoz i izvoz obe zemlje i treba puno i strpljivo da radimo da bi dostigli milijardu dolara izvoza, istakao je Fakibaba.

Fakibaba je zaključio da je Agrobiznis Forum u Beogradu jedan od načina za unapređenje saradnje i dostizanje zacrtanih ciljeva. **SP**

NOVI SAD • POSETA MINISTRA POLJOPRIVREDE GRUZIJE

Veliki potencijali

Tokom posete Novom Sadu

Zamenik pokrajinskog sekretara za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo **Robert Otot**, primio je delegaciju Gruzije, predvođenu ministrom poljoprivrede, **Levanom Davitašvilijem**. Tema razgovora bili su potencijali za sardnju u oblasti poljoprivrede.

Otot je predstavljajući potencijale Vojvodine, naglasio da je Pokrajinski sekretarijat za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo načinio krupan iskorak na polju daljeg razvoja poljoprivrede u pokrajini.

- Naš sekretarijat utvrdio je niz različitih podsticajnih mera koje su usmerene ka poljoprivrednim proizvođačima, kazao je Otot, dodajući da je krajnji cilj sekretarijata stvaranje povoljnog ukupnog ambijenta u agraru Vojvodine, kako za domaće poljoprivrednike tako i za inostrane ulagače.

Ministar poljoprivrede Davitašvili, istakao je da je njihova delegacija tokom dvodnevne posete Srbiji, obišla više delova Vojvodine i dodao da prakse koje se primenjuju u oblasti naše pokrajine imaju izuzetnu vrednost, te da bi mogle uspešno da se sprovedu kod njih.

Otot i Davitašvili su se složili da postoji veliki potencijali za inteziviranje odnosa i razmenu iskustava između Republike Gruzije i Vojvodine i izrazili obostrano zadovoljstvo povodom mogućeg ostvarivanja dugoročne saradnje u ovoj oblasti.

Sastanku su prisustvovali i državni sekretar **Velimir Stanojević**, pomoćnik pokrajinskog sekretara sektora za zaštitu uređenja i korišćenja poljoprivrednog zemljišta, **Vladislav Krsmanović**, i pomoćnik pokrajinskog sekretara zadužen za sektor vodoprivrede, **Miroslav Dunjić**. **SP**

BEOGRAD • INVESTICIJE U PROIZVODNJU TRAKTORA I MEHANIZACIJE

Indija mogući partner

Sa razgovora u Ministarstvu

Ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede **Branislav Nedimović** razgovarao je sa ambasadorom Indije **Narinder Čohan** o mogućnostima za predstavljanje srpskih poljoprivrednih proizvoda poput voća, povrća i mesa na predstojećem sajmu Worldfud Indija, koji će se održati u novembru mesecu.

Na sastanku je dogovoreno da se u narednom periodu precizno definišu i oblasti poljoprivredne proizvodnje koje mogu da obezbede plasman srpske robe na indijsko tržište.

Ministar je tokom razgovora istakao da je Srbija zainteresovana za učešće na sajmu, te da u tom smislu i prihvata poziv da poseti sajam Worldfud Indija.

Na sastanku je dogovoreno da se posebno intenziviraju razgovori o investicijama vodećih indijskih kompanija u oblasti proizvodnje traktora i mehanizacije. U razgovoru je ocenjeno da bi takve investicije u Republici Srbiji bile od velikog značaja ne samo za sveukupnu privrednu aktivnost, već i za male poljoprivrednike kroz veću dostupnost pristupačnih i kvalitetnih traktora i mehanizacije. **SP**

BEOGRAD • REŠAVANJE STATUSA SEZONACA

Elektronska naplata jedino rešenje

Ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede **Branislav Nedimović** izjavio je prilikom potpisivanja Memoranduma o sprovođenju projekta „Povećanje prilika za zapošljavanje sezonskih radnika“, da je time omogućeno uspostavljanje elektronskog sistema za angažovanje sezonskih radnika u poljoprivredi, kao i suzbijanje sive ekonomije u zemlji.

Ministar Nedimović je naglasio da se, usled birokratskih prepreka, najveći deo poslova u poljoprivredi obavlja u crnoj zoni, dodajući da će se uspostavljanjem trenutnog elektronskog upisivanja radnika na terenu u sistem, između 80 i 100 hiljada ljudi uključiti u sistem. Kao rezultat ovog projekta, ministar Nedimović smatra da će se naredne godine povećati broj registrovanih zaposlenih koji će imati penzijsko i invalidsko osiguranje.

- Korist će imati država, budući da će imati jasno evidentirana lica, osiguraće se poreski prihodi, a i poslodavci će imati korist i biće zaštićeni, rekao je ministar. On je objasnio da će zahvaljujući celom projektu biti izrađena i aplikacija za mobine telefone preko koje će po-

Po potpisivanju Memoranduma

slodavci trenutno moći da prijave sezonske radnike.

Ministar Nedimović je podvukao da je čitav model urađen po mađarskom modelu i da on već funkcioniše u nekim zemljama regiona i daje rezultate.

Memorandum o saradnji, u Vladi Republike Srbije, potpisali su i ministar za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja **Zoran Đorđević**, državni sekretar Ministarstva finansija **Jelena Stojović**, direktor

GIZ-a u Srbiji **Gerhard Zipel**, zamenica menadžera GIZ Otvorenog regionalnog fonda za jugoistočnu Evropu **Amira Omanović** i predsednik Upravnog odbora NALED-a **Aleksandar Ružević**.

Projekat „Povećanje prilika za zapošljavanje sezonskih radnika“ finansiran je sredstvima Nemačkog saveznog ministarstva za ekonomsku saradnju i razvoj (BMZ). **SP**

SREMSKA POLJOPRIVREDA

OSNIVAČ I IZDAVAČ: NIPD "Sremske novine" d.o.o. Sremska Mitrovica
• Trg vojvođanskih brigada broj 14/II • **DIREKTOR:** Dragan Đorđević

• **GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:** Živan Negovanović
• **DIREKTOR MARKETINGA:** Zlatko Zrilić • **TEHNIČKI UREDNIK:** Marko Zrilić • **REDAKCIJA:** Svetlana Đaković, Miroslav Ninković, Marija Balabanović, Sanja Mihajlović, Stevo Lapčević, Milan Mileusnić (fotoreporter)
• **MARKETING:** 063/8526-021 • **ŠTAMPARIJA:** DOO MAGYAR SZO KFT OJ Štamparije "Forum" Novi Sad
• **E-mail:** poljoprivreda@sremskenovine.co.rs • **TELEFON/FAX:** 022/610-144 • **Registarski broj NV000659**

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Библиотека Матице српске, Нови Сад

63(497.113)

Sremska poljoprivreda / glavni i odgovorni urednik Živan Negovanović.
- God. 1, br. 1 (okt. 2012) - - Sremska Mitrovica: Sremske novine, 2012-. - Ilustr. ; 46 cm

Jednom mesečno.
ISSN 2217-9895
COBISS.SR-ID 273701127

JARAK • ZNAČAJ SANIRANJA CRPNE STANICE NA JARČINI

Voda iz Jarčine spas za ratare i povrtare

Meštani na vreme javili nadležnima oko problema sa nedostatkom vode u kanalu Jarčina pa se odmah reagovalo, a problem sanirao popravkom pumpe i upumpavanjem vode iz Save

Pumpa

Bar 50 domaćinstava u Jarku, po slobodnoj proceni, bavi se proizvodnjom bostana i povrća i svima njima, kao i onima kojima koji se bave tipičnim ratarstvom i čije su njive blizu Jarčine voda iz kanala mnogo pomaže. Naravno, leti kada se dodja opadanje nivoa vode i čak isuše nekih delova kao što se događalo ranije. Zato su ove godine kada je taj problem nagovešten nadležni odmah reagovali i našli rešenje.

Crpna stanica je sanirana, a voda upumpana iz Save u kanal. To je učinjeno angažovanjem lokalne samouprave i Vodoprivrednog preduzeća "Hidrosrem" uz suglasnost vlasnika objekta. To je osiguralo dovoljno vode za biljni i životinjski svet u jarčini i za zalivanje povrća i bostana na okolnim njivama.

Dobri poznavaci prilika kažu da se iz kanala Jarčina snabdeva vodom dobar deo atara sela Jarka, ali i atar Hrtkovaca pa čak ta voda ko-

Gradonačelnik Vladimir Sanader

risti i šećerani u Pećincima. Ali, ona je veoma bitna za jaračke povrtare koji su sa radošću dočekali nedavnu intervenciju oko crpne stanice.

Bez vode iz Jarčine ne bismo mogli da proizvodimo povrće. Znamo kako je kad vode nema jer smo imali takve godine pa je dolazilo do sušenja useva ali i pomora ribe u kanalu. Čim smo videlo šta se događja alarmirali smo nadležne i tra-

Na Jarčini

žili dopumpavanje vode iz Save što je učinjeno – objašnjava **Mile Tešić** iz Jarka čija porodica gaji papriku.

Ono što su meštani приметили i javili lokalnoj samoupravi uprava je naložila vodoprivrednom preduzeću koje je uradilo posao na terenu.

Mi smo zbog ovih sušnih dana došli u situaciju da je praktično nestalo vode na nekih kilometar od brane u kanalu. Ljudi su došli u situaciju da više ne mogu da zalivaju svoje posede. Pre tri ili četiri godine imali smo neku vrstu ekološke mini-katastrofe s obzirom je iz sličnih razloga nastao veliki pomor ribe u kanalu. Upumpavanjem vode u Jarčinu praktično smo rešili pitanje ekologije odnosno zaštite flore i faune tada, a sada smo na isti način povrtarima iz sela Jarak osigurali dodatne količine vode za zalivanje

njihovih kultura - rekao je Vladimir Sanader.

Do rešenja aktuelnog problema došlo se uz razumevanje vlasnika crpne stanice jer je privatizacijom "Agrorume" ona postala privatno vlasništvo. Uz vlasnikovu saglasnost montirana je trafo-stanica i crpna stanica puštena u rad, a te poslove obavili su zaposleni u "Hidrosremu". **Goran Zvonar** direktor ovog vodoprivrednog preduzeća ističe da je za nekoliko dana pumpanja vode iz save u Jarčinu nivo narastao do potrebne visine i sa je sada sve u redu.

Ukoliko bi se rešili imovinsko pravnih odnosa našlo bi se trajno rešenje ovog problema i našla bi se sredstva za to – smatra Goran Zvonar direktor VP Hidrosrem".

S.Đ. - SI.N.

SREMSKA MITROVICA • SEOSKI TURIZAM KOD NAS

Samo volja nije dovoljna

Desetak mitrovačkih poljoprivrednih gazdinstava registrovano je za seoski turizam, a bar dvaput više ih je zainteresovanih za to pa njihovi članovi pohađaju edukacije i radionice u nameri da se obrazuju kako bi to bilo njihovo zanimanje, saznajemo u Turističkoj organizaciji Sremske Mitrovice

Porodica **Tankosave** i **Žike Čikića**, iz Zasavice Jedan, od pre više godina svoje gazdinstvo registrovala je za bavljenje seoskim turizmom. Za to imaju sve uslove: lepu prirodu, lepo uređenu prostranu kuću, veliko dvorište, sačuvane mnoge stare predmete iz svakodnevnog života porodice, a o menju kuhinje brine domaćica Tankosava. Svi rade, mlađji i stariji sin sa porodicom, po potrebi i rođjaci.

Čikići su ranije radili u društvenim firmama, oboje su ostali bez posla, bili su tada u životnom dobu kada su mogli započeti nešto novo, zapeti, raditi i stvarati. Odlučili su da iskoriste ono što već imaju i da se bave turizmom.

Moja sestra ima turističku agenciju, to nam je mnogo pomoglo i pomaže u ovom radu. Prvo smo počeli da dočekujemo školsku decu uzrasta do četvrtog razreda na prolasku ka Specijalnom rezervatu prirode "Zasavica". Tokom proleća i jeseni imali smo jednodnevne ekskurzije. Malo po malo, posao se razvijao, dolazili su i drugi gosti, po-

rodični ljudi, penzioneri. Sada smo registrovani kao seosko poljoprivredno gazdinstvo i za seoski turizam – ispričala nam je domaćica tokom posete ovoj porodici.

Počeli su Čikići i nisu se pokajali što se bave seoskim turizmom, jer gostiju i dalje ima i sve ih dočekuju na mačvanski domaćinski način. Cilj im je da se svaki gost koji dođe kod njih ponovo vrati i preporučiti ih drugima, jer je to najbolja reklama. Za svakog posetioca Zasavice 1 ovde ima nešto zanimljivo, a gradska deca mogu da vide zanimljive seoske poslove koje do sada nisu videli, a oni su: kako se muze krava, kako se hrani stoka, kako se sakuplja košena trava i slično.

U seoskim područjima gde se ne može živeti isključivo od poljoprivrede, seoski turizam je od ogromnog značaja. Bavljenje seoskim turizmom povećava prihod seoskih domaćinstava, a unapređuje se i turistička ponuda područja. Turisti svoj odmor danas teže da provedu daleko od gradske gužve, u prirodnom okruženju, u manje stresnim

Doček gostiju

sredinama. Žele da upoznaju tradiciju, kulturu, etnološke posebnosti nekog ruralnog kraja, da probaju stara, tradicionalna jela, a u poslednje vreme sve više su im značajni zdravi međuljudski odnosi, odnosno srdačan i topao odnos domaćina i gosta, navode u Agenciji za ruralni razvoj grada koja uz Turističku organizaciju grada Sremska Mitrovica radi na unapređenju seoskog turizma.

Među desetinom domaćinstava koja s ena mitrovačkom području bave ovo delatnošću je i Salaš Isailovi. Salaš generacijama postoji u okolini Sremske Mitrovice, ali su se njegovi vlasnici višechlana porodica

Dvorište porodice Čikić

Jovanović iz Sremske Mitrovice opredelila da ga iskoriste u turističke namene pre nekoliko godina. Salaš se nalazi na Voganjskom putu ka Rumi, od poslednjih gradskih kuća udaljen je svega kilometar dva, a poslednjih godina prima goste koji žele da tu u miru i spokoju provedu vreme i odmire se od gradske svakodnevnice.

Milan Jovanović jedan od vlasnika Salaša „Isailovi“, peta je generacija ovih mitrovačkih salašara. Podseća da je do 1965. godine salaš bio na lokaciji kod obale reke Save, a zbog izgradnje stare mitrovačke industrijske zone premešten je na novo mestu gde se sada nalazi. Ovaj programer po profesiji koji se bavio i poljoprivredom, došao je na ideju da razvija turističku delatnost. Ni njma ta ideja nije bila uzalud jer ovaj

sala i ova delatnost ima perspektivu. Jovanovićevi su uredili svoj stari salaš, ali su zadržali njegov autentični izgled i objekte koji su ranije postojali na salašu "Isailovi" kako ovu porodicu zovu stari Mitrovčani. U Turističkoj organizaciji Sremske Mitrovice koja je zajedno sa Agencijom za ruralni razvoj grada, promoviše ovaj oblik delatnosti dodaju da osim onih koji se bave seoskim turizmom i koji su kategorizovani u toj oblasti ima bar dvaput više zainteresovanih domaćinstava. Za njih se periodično organizuju seminari i radionice kako bi se upoznali za zakonima i procedurama koje treba znati i ispuniti da bi se neko mogao baviti ovom delatnošću. Jer, osim volje za bavljenje seoskim turizmom treba znanja i sredstava.

S.Đ.

Salaš Isailovi (privatni album)

ZADRUGARSTVO KAO RAZVOJNA ŠANSA POLJOPRIVREDE I OPSTANKA SELA

Slankamenci vraćaju duh zadrugarstva u Srbiju

Očekujemo da će ovde dolaziti zadrugari iz cele zemlje da se posavetuju, razgovaraju, steknu znanja i vide jedan primer dobre prakse. Ovde imamo 40 domaćina koji su se udružili, podigli zasade i izgradili najsavremeniju hladnjaču od sopstvenih sredstava

Ministar u Vladi Republike Srbije **Milan Krkobabić** zadužen za regionalni razvoj i koordinaciju rada javnih preduzeća i **Nikola Kotarac**, direktor ZZ „Voćar Slankamen“ iz Novog Slankamena potpisali su nedavno Sporazum o dugoročnoj saradnji i projekat pod nazivom „Praktična škola zadrugarstva“. Naime, ova škola radiće po potrebi, na volonterskim osnovama, za potrebe svih sadašnjih i budućih zadrugara, koji u okviru misije Vlade RS „500 zadruga u 500 sela“ nameravaju da osnuju nove ili unaprede rad u okviru postojećih zadruga. Ministar Krkobabić je prilikom obilaska poručio da je zadruga „Voćar Slankamen“ najbolji primer udruživanja voćara u Srbiji i da drugi treba da uče od njih.

„Ovo zaista jeste impresivan poduhvat i ako bismo ga sledili u Vojvodini i širom Srbije, onda bismo sigurno imali razvijenu poljoprivredu i zadovoljne voćare koje niko ne treba da uči, oni mogu sami o sebi da brinu. Zahvalan sam zadrugarima iz Slankamena na spremnosti da znanje i iskustvo bez nadoknade pruže drugima rekao je ministar Krkobabić prilikom posete Slankamenačkoj hladnjači i poručio:

„Želimo da u naredne tri godine u Srbiji nikne 500 zadruga ili da oživimo postojeće. Naš cilj jeste da u Srbiju vratimo duh zadrugarstva, međusobno poverenje i poverenje zadrugara u državu.

Prema rečima Krkobabića ZZ „Voćar Slankamen“ služi na čast i

„Ideja je da možda probamo da formiramo nova naselja koja će biti urabana i imati minimum 500 stanovnika a koja će imati svu neophodnu infrastrukturu, bolnice, pošte, crkve i zadruga poručio je akademik Škorić i naglasio da je neophodno da se mladi iz grada vrte na selo

primer zadrugarstva u Vojvodini i Srbiji.

„Očekujemo da će ovde dolaziti zadrugari iz cele zemlje da se posavetuju, razgovaraju, steknu znanja i vide jedan primer dobre prakse. Ovde imamo 40 domaćina koji su se udružili, podigli zasade i izgradili najsavremeniju hladnjaču od sopstvenih sredstava.

Ministar je u Slankamenu istakao da će po prvi put u našoj zemlji Vlada Republike Srbije kroz resorno ministarstvo i različite projekte i podsticaje pomoći da zadrugarstvo stane na noge, a u vezi sa tim opredeljeno je oko 25 miliona evra. On je takođe naglasio da su nedavno usvojene izmene Zakona o poljoprivrednom zemljištu i da je jasno istaknuto da stranci neće moći da kupuju više od dva hektara zemlje.

„Naša je ideja i inicijativa da se do 50 hektara zemljišta ustupi mladim poljoprivrednicima bez nadoknade. Želimo da 200.000 hektara državne zemlje koja nije data u zakup ustupimo poljoprivrednicima koji rade ili žele da rade. Zemlja ostaje u trajnom vlasništvu poljoprivrednika, dokle god on želi da je obrađuje. Onog momenta kada ne bude želeo, moraće da je vrati državi ističe on i kaže da će mladi poljoprivrednici dobiti po 10.000 evra podsticajnih sredstava sa zemljištem od 50 hektara u zavisnosti o reona.

Zemljoradnička zadruga „Voćar Slankamen“ je osnovana 2011. godine udruživanjem voćara iz Novog Slankamena, Beške, Slankamenačkih Vinograda, Maradika i Novih

Ne žale se na posao

U ULO hladnjači ZZ „Voćar Slankamen“ je zaposleno desetak žena koje su kako kažu zadovoljne poslom. Snežana Mirković iz Krčedina je jedna od njih a u hladnjači radi od samog početka. „Zaista ne mogu reći da je težak posao, kada neko ima volju onda se sve može. Radno vreme nam je zadovoljavajuće, ne ostajemo prekovremeno i uslovi su odlični. Kada je sezona od novembra do aprila onda malo više radimo, ali zaista ne mogu da se žalim. Naš posao je da prebiremo jabuke i pakujemo ih za izvoz tvrdi ona.

Karlovača. Posедуje hladnjaču kapaciteta 3.500 tona u ULO režimu, a sami zadrugari i njeni kooperanti oko 3.000 tona u standardnim hladnjačama koje se nalaze u njihovim gazdinstvima. Robu plasiraju većinom na rusko tržište a jednim delom na domaće i evropsko.

„U početku smo imali probleme u poslovanju da bi 2014. godine promenili kompletno rukovodstvo i učlanili se u Zadrugni savez Vojvodine, koji su nam dali maksimalnu podršku i pomoć. Za tri godine smo uspeali da stanemo na noge, da investiramo iz sopstvenih prihoda više od osam miliona dinara ističe

„Naša zemljoradnička zadruga će otvoriti ne samo mogućnost da se zainteresovani jave telefonom, već će „bratu zadrugaru“ pružiti gostoljubivost i primiće, prema raspoloživom vremenu, organizovane grupe zadrugara u svoje prostorije i na plantaže voća

Na kraju razgovora on podseća da se Dunav nalazi u neposrednoj blizini od tri kilometra i da se vrlo lako, izgradnjom jezera, može rešiti problem nedostatka vode za navodnjavanje.

Govoreći na temu opstanka srpskih sela Predsednik odbora za selo Srpske Akademije nauka i umetnosti **Dragan Škorić** je naglasio da je značajno pažnju posvetiti otvaranju i razvoju porodičnih i zadrugnih preradačkih kapaciteta, kako bi se putem finalnih proizvoda sa geografskim poreklom i organskom proizvodnjom poboljšao položaj žitelja sela.

„Moja je želja da u svim regionima Srbije, posebno u brdsko-planinskim, imamo barem još 50 ili 100 ovakvih zadruga sa hladnjačama i da praktično hladnjače budu u vlasništvu zadrugara i da ne zavise ni od koga. Ovakav model treba da prenesemo i u druge krajeve Vojvodine i centralne Srbije gde imamo problem nenaseljenosti. Ideja je da možda probamo da formiramo nova naselja koja će biti urabana i imati minimum 500 stanovnika a koja će imati svu neophodnu infrastrukturu, bolnice, pošte, crkve i zadruga poručio je akademik Škorić i naglasio da je neophodno da se mladi iz grada vrte na selo.

Vlada Republike Srbije sa resornim ministarstvom i pokrajinskim sekretarijatom u poslednje dve godine nesebično pomažu voćare kroz razne podsticaje za navodnjavanje i protivgradne mreže navodi Kotarac i tvrdi:

„Naši mladi zadrugari imaju gotovo sve, dobru volju, mehanizaciju, logistiku ali nemaju zemlju ili je plaćaju preskupo. Kada na sve to dodamo otežane vremenske uslove poput suše ili grada, poljoprivrednicima ne ostaje ništa kaže on i pozdravlja mere koje će Vlada Republike Srbije preduzeti da mladi poljoprivrednici ostanu na selu.

M. Balabanović

LAČARAK • ALEKSANDAR MAJSTOROVIĆ, SAVREMENI FARMER

Ko puno radi nema vremena za uživanje

Zgrada tovilista

Ishranu za 600 tovljenika po turnusu Majstorović obradjuje sa 230 jutara svoje i zemlje u zakupu. Uspeva da ostvari cilj - da ima kvalitetne svinje i veoma dobre prinose u ratarstvu jer sve radi po agrotehnici

Aleksandar Majstorović iz Lačarka jedva da je prešao 30 godina starosti, a vodi veliko i savremeno poljoprivredno gazdinstvo. Mlad, ambiciozan i vredan seljak voli da radi, ne žali ulaganja, ali nastoji da uloženi njemu i njegovoj porodici donese boljitak u biznisu i u privatnom životu.

Aleksandar ima pune ruke posla i ne misli da stane na postignutom. On sada obradjuje 230 jutara zemlje, ima 600 tovljenika u tovu po turnusu u tri automatizovana tovilista u isto toliko kuća u selu. Savremena tovilista mu omogućuju da za daleko manje vremena pripremi hranu za svinje i nahrani ih. On je glava petočlane porodice jer sa suprugom ima troje dece - dve ćerke i sina.

Dogodilo se da je na dan naše posete porodici Majstorović u lačarskoj Ulici 20. jula, bilo crveno slovo, dan kada se ne radi, ali Aleksandar nije ležao. kod kuće. Išao je u grad

da obavi neke administrativne poslove

- Baš sinoć sam do 11 uveče prskao soju, danas je svetac, a i ne mogu da radi po ovim vrućinama, imam neku alergiju od pre nekoliko godina. Zato radim rano ujutro i uveče dok god treba. Prskanje sam završio, a jutros sam išao da u opštini napravim ugovor o zakupu državnog poljoprivrednog zemljišta po osnovu prava prečeg zakupa.

Išao sam zbog 1,8 hektara koje sam dobio, a sam po istom osnovu dobio 50 hektara. Šta je razlog tolikoj razlici ne znam, ali mislim da je razlog da zemlja što više ide na licitaciju - smatra Aleksandar Majstorović.

Aleksandar Majstorović

Majstorović su vredni porodični ljudi. Mnogo su radili, mnogo i ostvarili, kako kaže Aleksandar novca imaju, a nemaju slobodnog dana da tome što su ostvarili uživaju.

- Mi smo robovi svog posla. Nabavili smo još zemlje, imamo dovoljno kvalitetne stoke, hteli smo zalivne sistema, automatska tovilista i slično. Sve je to nabavljeno, ali je trebalo zaraditi, obezbediti novac, a u životu jedno vuče drugo. Za tolike svinje koje tovim dobio sam ove godine 1,8 hektara, ponavljam, državne zemlje i to najgore one u Zabranu - ponavlja Majstorović.

Za ovog poljoprivrednika subvencije države ne znače mnogo. On sam zaradi da ulaže u ono šta mu treba i smatra da to što za zemlju ne dobija gotovo ništa, a za stoku samo 1.000 dinara po grlu nije pomoć ni sitnijim proizvođačima. Sam kupuje za tovilista kvalitetnu prasid iz jednog centra u Bačkoj Topoli, a kada ih utovi ima kvalitetne tovljenike i za plasman ne brine.

- Pitate koliko mi se rad isplati? Isplati se, ali je veliki rizik i da često pomislim da ovaj posao može samo lakomislen neko da radi. Tako je i u svinjarstvu i u ratarstvu. Mi smo tradicionalna porodica poljoprivrednika, otac se bavio trgovinom, deda je trgovao stokom i radio zemlju, a ja sam proizvođač svinja, trgovac tih svinja, mehaničar moje mehanizacije, traktorista na njivama, otac suprug i to je na žalost na zadnjem mestu. Pa sam još veterinar, vaspitač zaštitar i sve drugo što moram da budem - priča o sebi Majstorović.

Tri automatska tovilista su puna svinja. Oko pripreme hrane i hranjenja, hvati se, nema ni 1, 5 sat posla. Sve što uhrani proda. Radi sa „Agropapukom“ ali nije uvek zadovoljan uslovima kupca. Njemu treba neko ko će kupiti kada svinje budu za prodaju a ne da čeka i da izgubi na kvalitetu i na ceni. Radio je i sa leskovačkim kupcima i klanicama, za koje veli da nisu loši, ali ne brine mnogo oko plasmana jee za kvalitet uvek ima tržišta.

-Muče stočare prekupci. U toku dana cena skoči i padne, jer oni odredjuju cene. Evo onda kada su najavili skok temperature ljudi su se bojali uginuća i prodavali stoku bez obzira na cenu, a nakupci su trljali ruke. Oni znaju farmera u

dušu pa kad niko ne da stoku oni proglašavaju Majstorović.

Što se njega tiče i u ovoj sušnoj godini imaće dovoljno hrane za svoju stoku i za prodaju. U proizvodnji primenjuju agrotehniku i rade u optimalnim rokovima pa se to odrazi na prinosima. Majstorović su uvek bili dobri stočari i ratari. Po prinosima su medju 10 najboljih u selu. Po stanju na njivama i bolji. Imaju dobru mehanizaciju za sve što rade. Ovaj mladić je nedavno kupio traktor od 115 konja, pre toga je obnovio svu mehanizaciju, kupio je još jedan traktor od 200 konjskih snaga, nove sejalice, rasipače, ima kombajn John Deere, a sada planira da kupi i nov 4-brazni plug.

- Teško je sve ispratiti i sa ovoliko mehanizacije. Imam pomoć radnika, automatizovana tovilista u kome pravimo hranu jednom nedeljno. Spremim koš od 5 tona nedeljno i samo palim prekičač. Takvo je i napajanje svinja. Koštala je ta linija oko 14.000 evra, ove sam jednu ugradio, ali se odmah videlo da nism pogrešio. Izračunao sam da je bolje da obradjujem još 50 jutara zemlje nego da hranim svinje kao što sam ih hranio dok nisam imao automatsko toviliste - ističe Aleksandar Majstorović.

Majstorović smatra da je neophodno sprovesti komasaciju zemljišta u ataru sela jer će ona doneti ukрупnjavanje zemlje, a veliki posedi će onima koji ih rade smanjiti vreme i troškove rada i omogućiti postizanje maksimalnih efekata agrotehnike.

Tekst: S. Đaković
Slike: M. Mileusnić

Sve na dugme

KRČEDIN • DRAGO PANIĆ, O PROBLEMIMA U POLJOPRIVREDI

Svi bi da zarade, a nama šta ostane

Drago Panić jedan je od brojnih poljoprivrednika iz indijske opštine koji se petnaest godina bavi stočarstvom u svom porodičnom gazdinstvu u Krčedinu. Kako ističe nastavio je porodičnu tradiciju i sada obradjuje oko 15 jutara zemlje i nešto malo u zakupu, a ima oko 30 grla goveda.

- Na svojoj farmi imam krave, junadi i bikove, a proizvodim mleko i meso počinje priču ovaj stočar iz Krčedina i kaže da mleko dalje predaje zadrugi, odnosno otkupcima. Imam 12 muznih krava koje daju u proseku od 15 do 20 litara mleka, u zavisnosti od laktacione mere koje realizuje Agencija za ruralni razvoj.

cije ističe on i kaže da bi prinosi bili veći potrebna je veća količina koncentrata a to nije isplativo. Kada je reč o mesu ovaj stočar navodi da ni tu situacija nije najsajjnija i da se cena kreće u proseku za bika 1,90 evra, za junice 1,50 do 1,60 evra za kilogram.

Drago je jedan od 44 poljoprivrednika iz indijske opštine koji je dobio subvencije za veštačko osemenjavanje, putem podsticajnih mera koje realizuje Agencija za ruralni razvoj.

-Svaki dinar dobro dođe, a uzimajući u obzir kakvu smo godinu imali dobro je negde uštedeti, tako da nam ova pomoć više nego korisna.

Do sada sam imao dobra iskustva sa Agencijom, veoma sam zadovoljan, tu su da nam izađu u susret u vezi dokumentacije, konkursa i svega onog što nam je potrebno u poslu kaže ovaj stočar iz Krčedina i naglašava da je dobio dobio podsticaj za osemenjavanje devet krava, za svaku po dve hiljade dinara.

Pored stočarstva Drago na svom zemljištu uzgaja standardne poljoprivredne kulture poput kukuruza, pšenice, soje i deteline.

-Situacija je jako loša, ne samo kod mene nego svuda jer kiše nije bilo pa je suša uzela danak kada je reč o kukuruzu. Ko bude imao deset metara po jutru zrna taj će dobro proći. Nažalost moram da kažem da nam je ova godina katastrofalna i da nam se ništa neće isplatiti kaže razočarano on.

Kako ističe repromaterijal je bio previše skup, a cene proizvoda su

Loša godina zbog suše

niske.-Ako uzmemo u obzir da je žito 18 dinara, a ulaganja velika i uslovi loši vidimo da nema računice. Kada je reč o kukuruzu situacija je

slična jer svi hoće da zarade a tebi šta ostane poručuje na kraju razgovora ovaj stočar iz Krčedina.

M. Balabanović

BAČINCI • U SUBOTU, NA RANČU ČESMIN DO

"Sremski ručak čobanski"

Zvaničan početak manifestacije predviđen je za 11 sati - Na izboru za najlepšu čobanicu koji je održan u sklopu te manifestacije, pobedila **Nikolina Nenadović**, članica KUD "Bosut" iz Bosuta

Udruženje građana "Sremski ručak čobanski" Bačinci, u saradnji sa Opštinom Šid, Kulturno obrazovnim centrom Šid i Turističkom organizacijom Šid, i ove godine, osmi put po redu, organizuje privredno turističku manifestaciju "Sremski ručak čobanski", koja će se održati u subotu, 26. avgusta, na veoma interesantnom terenu, na ranču "Česmin do", u Bačincima, nadomak Šida. Osnovna ideja jeste promovisanje sremačke čobanske tradicije kroz zabavu, druženje, igre, i naravno takmičenje u kuva-

nju najboljeg ovčijeg paprikaša.

Program manifestacije sastoji se iz dva dela: sportskog dela koji podržava čobanski višeboj za žene i muškarce. Žene će se nadmetati u brzom ljuštenju krompira, čišćenju oraha, ispijanju soka na slamčicu, prenosu tereta ručnim kolicima, a muškarci u skoku u dalj iz mesta, nadvlačenju čobanskog štapa, ispijanja piva na slamčicu...

Biće organizovano i takmičenje u kuvanju ovčijeg paprikaša, pecanje za trofej "Česmin do" za decu do 15 godina, izložbe ovaca, koza,

ukrasne živine, kao i zabavni deo u kom su predviđeni nastupi kulturno-umetničkih društava, izložba suvenira, raznih domaćih specijaliteta iz sremačke kuhinje i ručnih radova udruženja žena. Takođe, dodeliće se i nagrade u akciji "Ulepšajmo svoje selo".

Kao i do sada priredbu će upotpuniti masovni ručak, probe paprikaša i neformalna degustacija kulezna i slanina, a biće priređen i bogat kulturno umetnički program. Organizator će obezbediti i prevoz na relaciji Bačinci - Česmin do za one koji nemaju sopstveni prevoz, kao i za one koji će probati vino, rakije i ostala pića, pa neće smeti da voze.

U muzičkom delu programa nastupiće gajdaš **Edi Tajm**, glumac **Gojko Todorović** i **Miša Bliznac** sa svojim orkestrom.

U sklopu manifestacije "Sremski ručak čobanski" proteklog vikenda u Domu kulture u Bačincima po peti put se uz bogat kulturno-umetnički program birala i najlepša čobanica manifestacije.

Žiri kome je predsedavala direktorka Muzeja naivne umetnosti "Ilijanum" **Ljubinka Pantić** imao je težak zadatak da od 12 lepotica, čobanica, odabere najlepšu. Titulu druge pratilje ponela je **Tamara Babić** članica KUD-a "Dragulj" Srednji Dragaljevac

Najlepše čobanice

(Republika Srpska), prva pratilja je **Marina Dojčinov** članica KUD "Mladost 2016" Bačinci, a najlepša

čobanica je **Nikolina Nenadović** članica KUD "Bosut" iz Bosuta.

Čobanice je nagradio sponzor manifestacije, zlatara "Valis" iz Šida. Pored kulturno-umetničkog programa posetioci su uživali i u izložbi slika Udruženja likovnih umetnika i stvaralaca Šid, kao i umetničkim fotografijama, fotografa amatera **Slaviše Dobraša** iz Bačinaca.

Za sve dodatne informacije zainteresovani se mogu obratiti **Milici Apić**, sekretaru organizacionog odbora, na broj telefona: 064/038-65-85.

S. Mihajlović

Prošlogodišnji višeboj za muškarce

Čobanski ručak se krčka

ŠID • U OKVIRU "ŠIDSKOG KULTURNOG LETA"

Održana tradicionalna "Fijakerijada"

Takmičenje paradnih zaprega

Konjički klub Graničar 2011 Šid u saradnji sa Opštinom Šid, Kulturno obrazovnim centrom Šid i Turističkom organizacijom Šid organizovao je u Šidu "Reviju paradnih zaprega". Ova sportsko-turistička manifestacija održana je po šesti put u okviru manifestacije "Šidsko kulturno leto". Nakon defile zaprega kroz grad, program je održan na stadionu Zeleni pojas.

Ove godine takmičilo se 25 zaprega iz raznih mesta Srema i Mačve, kao i iz opštine Ražanj, a "Fijakerijadu" je u ime lokalne samouprave zvanično otvorio predsednik SO Šid **Velimir Ranisavljević**. On je istakao da će lokalna samouprava i u buduće uvek podržavati takve manifestacije, jer su one bitne

za Šid, pošto je ovo deo Srema gde je konjarstvo razvijeno već dugi niz godina.

Svi koji su učestvovali na "Šidskoj fijakerijadi" za svoj nastup nagrađeni su prigodnim priznanjima i peharima, a predsednik kluba **Jovica Stepanić Čališa** istakao je da je veoma zadovoljan velikim brojem učesnika koji su se odazvali ovogodišnjoj manifestaciji.

Nagrade za jednopreg ove godine su dobili: **Milan Stepanić**, **Perica Gemerin** i **Ivana Subotić**, svi članovi KK Graničar Šid. Za dvopreg priznanja su dobili: **Ognjen Radovanović** - K.K. Euromačva Bogatić, **Ranko Popović** - K.K. Padok, Šašinci i **Nikola Gelo** - K.K. Padok, Šašinci. Nagrade za tropreg pripale su

članovima KK Graničar Šid: **Đorđe Milinković**, **Žiki Subotiću** i **Jovani Stepanić**.

Najlepši sersan imao je **Đorđe Milinković** - K.K. Graničar Šid, najlepšu zapregu **Milan Beočanin** - K.K. Padok, Šašinci, najlepší pastuv je bio onaj čiji je vlasnik **Jovica Stepanić** - K.K. Graničar, Šid, najlepšu kobilu imao je **Željko Mocko** - K.K. Stari fijaker, Lačarak, najudaljenija zaprega bila jezaprega **Ognjena Radovanovića** - K.K. Euromačva Bogatić, najmlađa zaprega-**Petra Stevića** - K.K. Graničar, Kuzmin, najstariji kočijaš bio je **Milan Beočanin** - K.K. Padok, Šašinci, a najmlađi **Dušan Dražić** - K.K. Graničar, Šid.

S. Mihajlović

MOROVIĆ • U ORGANIZACIJI UDRUŽENJA ŽENA

I ove godine održan Etno dan

Udruženje "Prve žene Srema" Šid u Moroviću

Morović je i ove godine, deveti put za redom, bio domaćin Etno dana, kojeg svake godine organizuju članice Udruženja žena "Morovićanke". U bogatom kulturno umetničkom programu učestvovala su brojna kulturno umetnička društva, kao i udruženja žena kako iz Srema, tako i iz regiona. Oni su izložili svoje ručne rado-

vanatsne slatke i slane poslastice i zanatske proizvode.

Kako je istakla **Zorica Senić**, predsednica Udruženja žena "Morovićanke" Morović, ovo je prilika da se žene međusobno druže i upoznaju, ali i da se razvija etno turizam. Nagradu za najlepší štan dobilo je Udruženje žena "Šimanovčanke" iz Šimanovaca.

S. M.

Krov za zelenu fabriku

Naši seljaci potcenjuju znanje i ne drže korak s naukom. I danas veruju u presudan uticaj boga, neba i – države. Zapostavljeno je celo ruralno područje Srbije

Piše: **Branislav Gulan**

I ma više od tri decenije od kada sam, posle boravka u alpskim predelima Slovenije i Italije, napisao: Nema pasivnih krajeva – ima pasivnih ljudi. Takvo stanje danas je i u Srbiji, jer je zapostavljeno njeno celo ruralno područje!

Ista misao i danas mi pada na um jer je vidljivo da je zemljoradnja, posebno u našem brdsko-planinskom području, i dalje nerazvijena. Na tom velikom prostoru caruje siromaštvo. Nedavni popis pokazuje da je mlad živalj napustio očevinu, malobrojni stari životare, iščekujući kraj. Parlog, neplodna zemlja. Na travnjacima, na kojima su se nekad belela stada ovaca i čulo mukanje goveda – ni repa ni papka... Oni koji su bili mladi i napustili sela sada su stari i vraćaju se u sela da prožive svojoj treće doba. Oni koji su imali stan ostavljaju ga naslednicima, a oni još uvek imaju tezu da je bolje biti portir u gradu nego bogati seljak. Jer, on je još uvek ponižen u Srbiji, stanovnik drugog reda i bilo je pogorno ime – seak! Na prostorima bivše Jugoslavije za vreme od pola veka, od 1950. do 2000. godine, iz sela u grad je prešlo oko osam miliona ljudi. U svetu je za takav proces trebalo više od 120. godina

Srpski poljoprivrednici (naročito brđani i gorštaci) i danas govore da je poljoprivreda „fabrika bez krova“. Dodaju i vekovno uverenje kako je „sve u božjoj ruci“, te da ne mogu, sve i da hoće, da utiču na visinu roda i prihoda...

Fatalistički lanac

Taj fatalistički lanac ima nekoliko beočuga: prvi i glavni je neznanje.

Složno zadrugarstvo ima šansu

Na njega se naslanjaju beznađe i pasivnost. Znanje o poljoprivredi je ogromno napredovalo. Selekcionari su stvorili seme visokog rodnog potencijala (više od 1.500 do 2000 sorti i hibrida), otkrivena su nova znanja o fotosintezi i ishrani bilja. Krave, svinje, ovce i domaće životinje su produktivnije i, kad se pogleda, hrane ima dovoljno za naraslo stanovništvo Zemlje. Procena je da će 2050. godine na svetu biti više od devet milijardi žitelja. Dok se u svetu i Srbiji vodi borba za i protiv GMO organizama, nauka ističe da je točak istorije nezaustavljiv, a to znači da GMO proizvodi neće doživeti da se poveća glad! Jer, danas na zemljinoj kugli svakodnevno je gladno oko milijarda ljudi!

U Srbiji zvanično nema GMO proizvodnje ni bilja, niti se zvanično uvozi hrana za životinje tog porekla, pa ni ne jedemo takve proizvode. Ali, istina je sasvim drugačija. U svakoj uvezenoj turi hrane za životinje nalazi se GMO. Mi sa 20m hranimo životinje i tako odavno jedemo proizvode sa primeasama GMO. Uz to godišnje se uvozi više od 335.000 živih tovljenika koji se u svetu hrane za hranom proizvedenom od GMO proizvođa. I na taj način mi trpšimo hranu sa primesama GMO. Privredna komora Srbije je 2005. godine predlagala da se ceo region Srbije proglasi za područje bez GMO. Na taj način bi se sve što se proizvede u Srbiji bilo znatno više traženo u EU. Jer, se u njoj deset odsto stanovništva ili oko 50 miliona njih izjasnilo se da hoće da troši takvu hranu. To bi bila šansa Srbije da svoje proizvode prodaje za 30 do 50 odsto skuplje od konvencionalne hrane. Ali, tadašnja Vlada Srbije ni

Sela su sve siromašnija

ministarstvo poljoprivrede nisu podržali takav projekat!

Nova saznanja agronomске nauke pomogla su da proizvodnja hrane danas bude manje izložena uticaju „nebeskih sila“ – klimatskih odstupanja i poremećaja.

San nebrojenih generacija je ostvaren: zelena fabrika je dobila krov! Sa izuzetkom sušnih godina, ređe su smene „rodnih“ i „nerodnih“ godina. Ratari su u stanju da kontrolišu plodnost, vlagu, da usev brane od grada i nevremena. I više od toga: oni projektuju rod useva, imaju recept kako da naberu deset tona kukuruza u zrnu, četiri tone soje ili suncokreta na hektaru! Tako se projektuje i rod voća, grožđa, količina pomuženog mleka. Zemljište se ispituje i na osnovu hranljivih materija se utvrđuje najbolja receptura za visok rod. Agronomi korporacije PKB žanju i po 6,5 tona pšenice, deset tona kukuruza, 3,5 tone soje... Ovo je minimum koji donesi zaradu i veće plate radnicima.

Potcenjivanje znanja i precenjivanje države

Nevolja je u tome što većina seljaka u Srbiji još ne koristi stećeni „krov“. Zašto? Za razliku od farmera EU, od naših se tek poneki školovao za agrarni posao. Zbog toga potcenjuju znanje i ne drže korak s naukom. I danas veruju u presudan uticaj boga, neba i – države. Po njima, posle neba, presudan značaj u njihovom životu ima država – vlast. Za njihovu nisku produktivnost i siromaštvo krive su nemarne vlade koje decenija-

Milan Krkobabić:
Ulaganja u zadruge,
zalag opstanka sela

ma nisu marile za poljoprivredu. Zato i danas slušamo stare zahteve da „država propiše garantovane (naravno, povoljne) cene“, otkupi ponuđene viškove i zemljoradniku, koji radi u „fabriki bez krova“ – pruži veću sigurnost.

To su preterani zahtevi koji ne mogu i neće biti ispunjeni. Ipak, država ima značajnu ulogu u razvoju agrara, jedine obnovljive privredne grane, visokog eksportnog potencijala. Jer, je u proteklih godinu dana izvoz hrane kako mi to kažemo, odnosno sirovina za njenu proizvodnju sitago 3,2 milijarde evra, pa je suficit veći od 1,5 milijardi evra. Međutim, to nije dovoljno i to može da zadovolji samo slabe poznavaoce agrara u svetu i Srbiji. Jer ako se Srbija uporedi sa onima kojima teži, ona znatno zaostaje. Jer, Srbija ima 4,2 miliona hektara obradivog poljoprivrednog zemljišta i na njemu ostvaruje taj „uspeh“ kako kažu kreatori njene ekonomske politike. Holandija ima zemljišta kao sama Vojvodina (oko 1,7 miliona hektara) i sa te površine izvozi hrane u vrednosti 70 milijardi dolara!

Uloga države se, do sada, izražavala visinom agrarnog budžeta. On je bio najveći, šest odsto kada je donet 1996. godine. Posle toga se kretao dva do tri odsto. Ove, 2017. godine u siromašnoj Srbiji (koja se nalazi među osam najsiromašnijih zemalja u svetu) stigao je oko 4,2 odsto ukupnog budžeta Srbije. Međutim, zakonska obaveza je da on bude najmanje pet odsto godišnje. To se poslednje dve decenije nije ostarilo! Zakon, postoji, ali samo na papiru. On se nesprovodi iako je obavezujući!

Pravilno ulaganje novca

Ali nije bitna samo suma novca već i kako će biti upotrebljena. Ukoliko je tačna dijagnoza s početka ovog teksta, da je znanje presudan činilac – vlada bi trebalo da se stara o temeljima savremene proizvodnje, u šta najpre spada školovanje poljoprivrednika, potom brža gradnja zalivnih polja, nabavka novih oruđa i priplodne stoke, podizanje visokih plastenika i, uopšte, brže usvajanje i primena novih, produktivnih postupaka. Od toga bi najveću korist imali zemljoradnici, što je i pravo, a potom i država jer bismo imali velike viškove zdrave hrane. Ako brzo napustimo tradicionalizam u poljoprivredi, stara verovanja i zablude, doživeli bismo preporod o kojem, za sada, samo sanjamo...

Posle pola veka propadanja zadrugarstva u Srbiji, i u vreme kada je ono u svetu doživljavalo razvoj i ekspanziju, sredinom 2017. godine ministar bez portfelja u Vladi Srbije **Milan Krkobabić** se dosetio da se u njegovom razvoju krije i brži razvoj Srbije. Ukoliko hoće da se osete rezultati te akcije on mora biti do kraja dosledan svojoj viziji. Obezbedio je 25 miliona evra za pomoć i razvoj 500 novih i revitalizaciju dela postojećih zadruga u Srbiji. Za pohvalu. Jer, ako se seljaci na udruže u zadruge ne daće propasti, već će nestati! Oni se u Srbiji već nalaze na tom putu. Za sada ima oko 123.000 zadrugara, u 1500 aktivnih zadruga u kojima je oko 10.000 zaposlenih radnika i svaka zadruga ima i direktora. Zaposleni i direktori nisu zadrugari, nemaju pravo glasa i oni su izvršni organi zadrugara! Kod nas se to čenjo nij poštovalo, pa je to vodilo i ka unitšavanju zadruga. Danase se sčesto zadrugarstvo meša sa klassterima. Poznavaoци prilika znaju da klaster predstavlja udruživanje preduzeća, dok zadruge predstavljaju udruživanje ljudi! Ono nam nedostaje. To pokazuje i razvijeni svet gde postoji 800 miliona zadrugara udruženih u 750.000 zadruga. I svi oni dobro žive, znatno bolje od stanovnika Srbije! I dok oni dobro žive žiteljima u Srbiji se taj boljitak stalno obećava da sačekaju novo sutra!

(Autor je redovan član Akademijaskog odbora za selo SANU)

Alpska Slovenija

KAKO PRAVILNO IZMERITI JAČINU I KAKO KONCENTROVANU RAKIJU RAZBLAŽITI VODOM

Merenje jačine rakije i njeno razblaživanje

Nikada ne treba zaboraviti izreku „Jedna je taman, dve su mnogo, a tri su malo“

Pišu: **dr Veselin Vašić i dr Endre Romhanji**

Namera autora ovoga teksta nije da pišu o tehnologijama dobijanja različitih rakija. Naša ambicija je skromnija. Želimo da ukažemo zainteresovanim čitaocima kako pravilno da izmere jačinu i kako da koncentrovanu rakiju razblaže vodom (destilatnom). Ovo će nam pomoći da razumemo zbog čega je ista rakija "slabija" noću, a "jača" danju, kao i da pri razblaživanju izbegnemo nepotreban rad oko ponavljanja ciklusa sipanja vode i nesigurnog približavanja planiranoj jačini.

Alkoholometri su aparati koji se koriste za merenje jačine rakije ili sadržaja etanola izraženog u zapreminskim procentima, ponekad i u gradima (1 grad je oko 2,5 % zapreminskih). To je posredno merenje preko gustine.

Princip rada alkoholometra zasni-va se na uravnotežavanju sile potiska rakije i težine alkoholometra. Arhimedova eureka! Merenje jačine rakije preko njene gustine je moguće zbog toga što na 20°C gustina etanola iznosi 0,78927 g/ml, a vode 0,99823 g/ml. Što je rakija jača ima manju gustinu i alkoholometar više tone. Ovo bi bilo jednostavno, međutim priroda se postarala da nam sve to komplikuje.

Mendeljejevljeva doktorska disertacija odnosi se na raspravu o mešanju etanola i vode. On je ustanovio da osim količine etanola značajan uticaj na gustinu ima i temperatura. Takođe, zapazio je da se tom prilikom smanjuje ukupna zapremina. Maksimalna kontrakcija se događa pri mešanju 46 g (58 ml) čistog etanola sa 54 g (54 ml) vode, kada se ne dobija 112 ml nego oko 108 ml. Ovome odgovara odnos tri molekula vode prema jednom molekulu etanola. Poka-

zao je i da se kontrakcija menja sa temperaturom.

Alkoholometri se baždare i rade se alkoholometarske skale na uobičajenim temperaturama radne okoline, koje se nazivaju referentnim temperaturama.

Pravilnik o alkoholometrima „Službeni glasnik RS 39/2014, predviđa da je referentna temperatura 15°C ili 20°C (jasno istaknuto na alkoholometru). Uz alkoholometarsku mora biti i termometarska skala.

Skala alkoholometra pokazuje tačne vrednosti jačine samo ako je temperatura rakije jednaka referentnoj temperaturi. Ako je temperatura rakije viša u odnosu na referentnu temperaturu alkoholometar će lažno pokazivati da je rakija jača (manja gustina), a ukoliko je temperatura rakija niža od referentne alkoholometar će lažno pokazivati da je rakija slabija od stvarne vrednosti (veća gustina). Recimo, rakije stvarne jačine od: 36% na 30°C, 38% na 25°C, 40% na 20°C, 42% na 15°C i 44% na 10°C imaju približno jednaku gustinu od 0,948 g/ml i alkoholometar sa referentnom temperaturom 20°C u svakom od ovih slučajeva pokazivaće istu jačinu oko 40%. Da bismo izvršili korekciju potrebne su nam alkoholometarske tablice što retko imamo pri ruci. Zbog toga preporučujemo uprošćeni postupak.

Ako je temperatura rakije „prilikom merenja njene jačine, iznad referentne temperature, za svaki stepen razlike u temperaturi oduzmite 0,40 % od očitane vrednosti i dobićete približnu vrednost stvarne jačine. Ukoliko je temperatura rakije niža od referentne, za svaki stepen razlike u temperaturi dodajte po 0,40 % na očitano vrednost. Ovaj princip korek-

cije primenljiv je za temperaturni interval merenja od 5°C do 35°C, što je najčešće slučaj.

Primer: Ako merite jačinu rakije koja ima temperaturu 5°C, alkoholometrom na kojem je naznačena referentna temperatura od 20°C, na očitano vrednost dodajte 6% i na taj način dobićete stvarnu jačinu.

Napominjemo da faktor korekcije od 0,40 treba upotrebljavati ukoliko je jačina rakije od 30% do 50%, a za jače rakije do 70% koristiti faktor korekcije 0,35.

Maksimalna greška, prilikom primene ovog načina korekcije, je oko 0,5% (0,2 grada). Dešava se samo oko vrednosti 50% jačine rakije (granica za dva faktora korekcije), i uz veliku razliku između referentne temperature i temperature rakije. Najčešće, greška u određivanju stvarne jačine rakije, uz pomenute faktore korekcije, zanemarljivo je mala za domaće uslove merenja.

Preporučujemo čitaocima da sami provere pouzdanost predložene načina korekcije. Uzmite jedan litar rakije koja je bila na sobnoj temperaturi, izmerite jačinu i temperaturu i sve to zabeležite. Posle toga stavite istu rakiju u frižider i nakon 2-3 sata, opet zapišite jačinu i temperaturu. Sledeći pređašnje uputstvo u tekstu izvršite obe korekcije. Ukoliko je predloženi način ispravan dobićete vrednosti stvarne jačine treba da budu približno iste.

Ovde nećemo da komplikujemo sebi život rezmatranjem uticaja sporednih supstanci u rakiji kao sto su: metanol, viši alkoholi, organske kiseline, aldehidi, estri i ostalo na njenu izmerenu jačinu. Taj uticaj postoji, ali se može zanemariti.

Pominjemo zapreminske procen-

te. Izražavaju se brojem zapreminskih delova rastvorene supstance u 100 zapreminskih delova rastvora. Imajući u vidu kontrakciju tečnosti i potrebu dodavanja vode za vrednost umanjene zapremine, kao i činjenicu da zapremine zavise od temperature, ovi procenti smatraju se nepouzdanim i u nauci se retko upotrebljavaju. Češće se koriste maseni procenti i tu je, kako kaže Mendeljejev, u dve reči sve jasno. Etanola 40 grama i vode 60 grama daju 100 grama rastvora, odnosno 40% masenih i nema dorade.

Ranije je u praksi bilo lakše i brže meriti tečnosti zapreminskim jedinicama (vedrima, galonima) nego težinskim (pudima, funtama). Ovo je posebno dolazilo do izražaja prilikom mešanja više puta destilisanog alkohola i vode. Jačina pića u svetu i danas se meri i obeležava zapreminskim procentima što je danak tradiciji. Osim toga, marketinški je bolje za proizvođače alkoholnih pića da na ambalaži piše 40% nego 33,3% jer retko koji kupac će obratiti pažnju da su u prvom slučaju zapreminski, a u drugom maseni procenti.

Razblaživanje rakije

To možemo uraditi "pipanjem u mraku" ili računski. Za izračunavanje količine rakije nakon razblaživanja upotrebićemo jednostavnu jednačinu $U=K \times J/S$, a za proračun količine vode potrebne za razblaživanje, ukoliko zanemarimo uticaj sažimanja tečnosti, koristićemo jednačinu koja proizilazi iz prethodne $V=K \times (J/S-1)$.

U- količina rakije nakon razblaživanja, litara

K- količina rakije koju želimo da razblažimo, litara;

J- jačina rakije koju hoćemo da razblažimo, zapreminski% (ili gradi);

S- jačina rakije koju želimo da dobijemo, zapreminski% (ili gradi)

V- količina vode za razblaživanje, litara

Primer: Razblažiti 50 litara 68 % rakije do željene jačine od 45 %.

Računanje prema navedenim jed-

Alkoholmetar

načinama daje: $U=50 \times 68/45=75,56$ i $V=50(68/45-1)=25,56$. Da nema sažimanja zapremine tečnosti trebalo bi dodati 25,56 litara vode za razblaživanje i dobilo bi se 75,56 litara rakije željene jačine od 45%.

Postoje nekoliko načina da se odredi potrebna količina vode za razblaživanje u zavisnosti od zahtevane tačnosti:

1. Zanemariti sažimanje zapremine rakije i za razblaživanje uzeti samo računski dobijenu vrednost količine vode. U našem primeru 25,56 litara. Dobiće se približno jedan litar manje rakije i za oko 0,5% bići jača.

2. Na računski dobijenu vrednost količine vode dodati 3% zbog sažimanja i greška će biti zanemarljiva. Za naš primer to je $25,56+0,03 \times 25,56=26,33$ litara vode. Rakije će biti manje oko dva decilitra i za jedan deseti deo procenta bići jača.

3. U stručnoj literaturi ili preko interneta pronaći tabelu za sniženje jačine rakije i iz nje preuzeti podatak o potrebnoj količini vode za razblaživanje. U našem primeru to je 26,5 litara. Obratiti pažnju na to da „u nama dostupnim tabelama, ima manjih grešaka (kolona 50% željene jačine rakije).

4. Svi koji žele da sami precizno izračunaju količinu vode za razblaživanje moraju koristiti priloženu tabelu, koja pokazuje zavisnost sažimanja rakije od njene jačine. Ona, u suštini, predstavlja osnovu za izradu ranije pomenute tabele u tački 3.

Iz tabele vidimo da je za 100 litara 45% rakije potrebno 45 litara etanola i 58,542 litara vode, znači na sažimanje treba utrošiti 3,542 litra vode, što u našem primeru za računski dobijenu količinu razblažene rakije od 75,56 litara iznosi, $75,56/100 \times 3,542=2,676$ litara.

U 50 litara nerazblažene rakije od 68% već je utrošena izvesna količina vode na sažimanje i tu količinu ćemo izračunati korišćenjem tabele. Vidi se da je za 100 litara 68% rakije potrebno dodati, zbog sažimanja, 3,436 litara vode. Sledi: $50/100 \times 3,436=1,718$ litara.

Razlika ove dve vrednosti $2,676-1,718=0,958$ litara, predstavlja zapreminu vode koju treba dodati na računski dobijenu količinu vode za razblaživanje.

Da bi se rakija razblažila i kompezovao utrošak vode na sažimanje, a time postigla željena jačina od 45% i proračunata količina razblažene rakije od 75,56 litara potrebno je ukupno dodati $25,56+0,96=26,52$ litara vode.

Voditi računa da rakija i voda, pre razblaživanja, budu približno na sobnoj temperaturi (oko 20°C). Postepeno dodavati vodu i mešati.

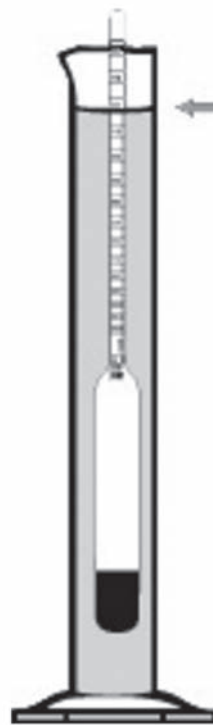
Ukoliko se razblaživanje vrši u nekoliko faza, što mnogi preporučuju, neophodno je računavanje potrebne količine vode prilagoditi tome. U tom slučaju može se samo poslednja faza razblaživanja obaviti korišćenjem precizne računice po tekstu u tački 4.

Na kraju da podsetimo ljubitelje rakije na izreku „Jedna je taman, dve su mnogo, a tri su malo“.

Sažimanje zapremine smeše etanola i vode pri 20 °C *

sadržaj, litara na 100 litara smeše		sažimanje smeše, litara	sadržaj, litara na 100 litara smeše		sažimanje smeše, litara
etanola	vode		etanola	vode	
37	66,185	3,185	54	49,679	3,679
38	65,242	3,242	55	48,679	3,679
39	64,295	3,295	56	47,679	3,679
40	63,347	3,347	57	46,670	3,670
41	62,395	3,395	58	45,661	3,661
42	61,439	3,439	59	44,650	3,650
43	60,476	3,476	60	43,637	3,637
44	59,511	3,511	61	42,620	3,620
45	58,542	3,542	62	41,601	3,601
46	57,570	3,570	63	40,579	3,579
47	56,596	3,596	64	39,555	3,555
48	55,617	3,617	65	38,529	3,529
49	54,635	3,635	66	37,500	3,500
50	53,650	3,650	67	36,469	3,469
51	52,662	3,662	68	35,436	3,436
52	51,670	3,670	69	34,399	3,399
53	50,676	3,676	70	33,360	3,360

* Izvodi iz tablice G. I. Fertmana

Merenje alkoholometrom u menzuri

NISKO UČEŠĆE STOČARSTVA U VREDNOSTI UKUPNE POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE

Stočarstvo naše nasušno

Usitnjena, nestandardizovana i nerentabilna stočarska proizvodnja kakva je kod nas, ne može biti pokretač izvoza, a bez značajnog inostranog plasmana, ostaće još dugo neefikasna

Piše: **prof. dr Biljana Radojičić (SKAIN)**

Osnovni ekonomski principi u poljoprivredi Srbije su već dugo ugroženi, čime je značajno smanjena ili eliminisana njena mogućnost da u tržišnoj utakmici konkurentski nastupa. Posmatrana kao odnos biljne i stočarske proizvodnje, ova struktura u domaćoj poljoprivredi je izrazito nepovoljna, pre svega zbog niskog učešća stočarstva u vrednosti ukupne poljoprivredne proizvodnje. Poslednjih godina ovo učešće se kreće od 35 do 37 posto, dok je u zemljama EU ono oko 45 posto. Posmatrano po pojedinim zemljama najveće učešće stočarstva ima Irska (preko 70 posto), zatim Luksemburg i Danska (preko 60 posto), a većina ostalih zemalja EU preko 50 posto. Kako je stočarstvo viša faza "organske industrije" i ujedno najintenzivnija grana poljoprivredne delatnosti, upravo ono i pokreće razvoj biljne, a time i ukupne poljoprivredne proizvodnje u svakoj zemlji. Zato je potrebno i u Republici Srbiji povećati učešće stočarstva, posebno govedarstva, u vrednosti ukupne poljoprivredne proizvodnje, čime bi se omogućila efikasna valorizacija ratarskih proizvoda, a time doprinelo povećanju ukupnih deviznih sredstava. Međutim, usitnjena, nestandardizovana i nerentabilna stočarska proizvodnja kakva je kod nas, ne može biti pokretač izvoza, a bez značajnog inostranog plasmana, ostaće još dugo neefikasna. Izvoz mesa iz Srbije i dalje je simboličan, a dobijena kvota za izvoz baby beef-a je neiskorišćena. Od kvote za izvoz junećeg mesa od skoro 10.000 tona, iz Srbije godišnje izlazi svega oko 2.000 tona junećeg mesa. Dakle, stočarstvo u Republici Srbiji je na izuzetno niskoj proizvodnoj osnovi, a osnovni razlozi ovakvog stanja i dugogodišnjeg silaznog trenda proizvodnje su brojni. Kao najvažniji razlozi mogli bi se navesti: neodgovarajuća agrarna politika zemlje i nemogućnost dugoročnog planiranja i organizovanja proizvodnje (niske stimulacije, neredovna isplata, nedovoljna kreditna podrška), visoke cene stočne hrane i dispariteti na relaciji stočne

hrane i stočarskih proizvoda, visoke kamatne stope koje uslovljavaju ekstenzivnost proizvodnje, odnosno ograničavaju ulaganja u proširenje proizvodnje, uvođenje inovacija i novih tehnologija. Usitnjen posed, mala i ekstenzivna proizvodnja, nedostatak bilo kakvih formi udruživanja i objedinjavanja, nedovoljno edukovana radna snaga (kontrolisana proizvodnja zahteva primenu postojećih naučnih saznanja iz oblasti selekcije, reprodukcije, gajenja, nege, ishrane, zdravstvene zaštite farmskih životinja, i dobrobiti). Sve ovo nabrojano ugrožava ostvarivanje osnovnih principa ekonomije u stočarskoj proizvodnji (produktivnost i rentabilnost), a bez njih je teško proizvoditi i nemoguće biti konkurentan.

Proizvođači ali i preradivači smatraju da su skroman agrarni budžet, nestabilnost tržišta, poremećaj pariteta cena, narušen sistem finansiranja i podsticanja stočarske proizvodnje, nesigurnost otkupa i plasmana, glavni uzroci pada stočarske proizvodnje. Praznim oborima, i višegodišnjem smanjivanju broja grla doprineli su i međusobno neregulirani ugovorni odnosi proizvođača, otkuplivača i preradivača. Rešenje traže od države ili udruženja poput Udruženja industrijalaca i preduzetnika Srbije (UIIPS) da hitno formira BK agrar, kao garant rešavanja nastalih problema.

U mnogim slučajevima nezavidnoj situaciji u stočarstvu doprinela je i loše uradjena privatizacija poljoprivrednih preduzeća, kao i povećan broj staračkih domaćinstava, odlazak mladih sa sela i nezainteresovanost lokalnih samouprava da stimulacijama podstaknu stočarsku proizvodnju. U svemu ovome pohvalno je to što ima opština koje su suočene sa nezavidnom situacijom u stočarstvu, rešile da iz lokalnih budžeta stimulišu stočare (Bogatić, Jagodina...).

Mnoga brdska planinska područja odlikuju se povoljnim uslovima za razvoj stočarstva. Postoje značajne rezerve za intenziviranje poljoprivredne proizvodnje uspostavlja-

Najvažnija mera za očuvanje biološke i ekološke raznovrsnosti je održavanje ekstenzivnog stočarstva u brdske planinskim sredinama

njem povoljnih odnosa stočarstva i biljne proizvodnje, uz očuvanje tradicionalnog načina života u ruralnim područjima.

Da bi se sprečilo dalje smanjenje stočnog fonda i iskoristile prirodne prednosti ovih područja za razvoj stočarstva, potrebno je u okviru aktivnosti za razvoj poljoprivrede izraditi: program razvoja poljoprivrede, posebno stočarstva; obezbediti sistemsku podršku tradicionalnoj proizvodnji hrane, sa geografskim oznakama porekla; podsticati udruživanje poljoprivrednika, ili zadruge; aktivirati kompleksan program razvoja malih stočarskih farmi; organizovati i realizovati povezivanje proizvođača, trgovačke mreže i turističkih objekata, na principima dobre poslovne prakse; intenzivirati razvoj organske poljoprivrede, koja štiti životnu sredinu, jer se zasniva na esencijalnoj vezi poljoprivrede i prirode, sa naglaskom na poštovanju prirodne ravnoteže (proizvodi od mleka i mesa sa oznakom geografskog porekla i autohtonosti); organizovati edukativne treninge za farmere i proizvođače hrane u cilju održavanja uspešne proizvodnje

i zaštite životne sredine; sertifikovati autohtone proizvode od mleka, mesa i vune.

Sve ove mere trebalo bi da nakon višegodišnjeg posrtanja bar delimično doprinesu stabilizaciji stanja u stočarstvu, i na tržištu mleka, mesa i preradjevina. Ovome na ruku svakako ide i otvaranje bescarsinskog tržišta Rusije, Belorusije i Kazahstana. Odnosno dobijanje izvoznih dozvola bez ograničenja kontigenata. To se odnosi pre svega na izvoz govedjeg, ovčijeg i kozijeg mesa. Odnedavno aktuelan je i izvoz ovčijeg i jagnječeg mesa u Kinu. Posle dužeg vremena odobren je i izvoz pilića, gušćića i pačića, kao i jagnjeće kože, vune, kozije dlake, perja i paperja od živine. Otvaranjem ovih tržišta, osim domaće potrošnje i izvoza u zemlje EU, dobija se velika šansa da se u stočarstvu uloži više, te da mu se vrati nekadasnji ugled i značaj, ali i da ono doprinese značajnom ekonomskom boljitku zemlje.

Na drzavi je da stvarno, a ne deklarativno stvori povoljni ambijent za ozivljavanje stočarske proizvodnje, izbegavajući podele na velike i

male proizvođače uz angažovanje velikih firmi pored ostalih i BK grupaciju (BK agrar) koja ima visoki rejting na tržištu bivšeg SSSR-a.

Stočari, distributeri i izvoznici treba da budu jedinstveni u nastupu na inostranom tržištu. Ovo je šansa koja se ne sme propustiti, jer u suprotnom stočarstvo može da potone još dublje, u odnosu na sadašnje stanje koje nije zadovoljavajuće.

Instrumenti zaštite životne sredine ne smeju negativno uticati na razvoj stočarske proizvodnje. Najvažnija mera za očuvanje biološke i ekološke raznovrsnosti je održavanje ekstenzivnog stočarstva u brdske planinskim sredinama.

Kontekstu zaštite prirode potrebno je pristupiti holistički i u program revitalizacije uključiti očuvanje staništa i zaštitu autohtonih rasa goveda i ovaca (npr. Busa i Pramenka).

Unapredjenju stočarstva bi doprinela i sertifikacija mesa, mleka i njihovih preradjevina kao zaštićenih proizvoda odredjenog kraja, što bi imalo poseban značaj u obezbeđenju kvalitetnih zdravstveno bezbednih namirnica animalnog porekla u ishrani ljudi.

Postoje značajne rezerve za intenziviranje poljoprivredne proizvodnje

Krofne, tradicija i stari zanati

Martinci i Kuzmin i ove godine bili su domaćini dve tradicionalne manifestacije koje se svakog leta održavaju u ovim selima. U Martincima je „Omladinski klub“ četvrtu godinu za redom organizovao „Krofnijadu“, dok je u Kuzminu Udruženje žena „Dika“ organizovalo manifestaciju „Kuzmin nekad i sad“.

Martinački omladinici veliku pomoć pri organizaciji imali su od članica „Udruženja žena Martinci“ koje su za sve posetioce manifestacije ispekile preko 1.500 krofnji. Glavne majstorice koje su umesile i ispekile toliki broj krofnji na ekstremno visokoj temperaturi bile su **Olgica Andrić, Nada Krstić i Vida Crnojakić**, a takođe zaslugu za ispečen ovoliki broj krofnji imale su i **Mira Krajinović, Jasmina Žilić, Dobrila Jovanović, Draginja Žilić, Radmila Micić, Desa Žunić, Ljilja Žilić, Mica Pilipović, Ljiljana Pejinović i Vera Šljuka**. Ostale članice Udruženja koje su pomagale oko pripremanja scene i krofnji za publiku su: **Svetlana Koplić, Novka Runtić, Milena Beljanski, Mira Keravica i Joka Obradović**.

„Krofnijada“ je najavljena na poseban, tradicionalan i zanimljiv način koji se vremenom izgubio. Kroz ulice i sokake u Martincima išla su dva fijakera u kojima su se vozile devojke u nošnjama služeći meštane krofnama i pozivajući ih na manifestaciju. Prilikom da se provozaju fijakerom su imali i ostali učesnici programa. Veče je bilo rezervisano za kulturno-umetnički program koji je otvorio Folklorni ansambl „Branako Radičević“ iz Sremske Mitrovice,

Krofne su bile i u Kuzminu

Mališani se najviše obradovali krofnama

igrom „Sremske bukare“. U programu su učestvovali deca Predškolske ustanove „Pčelica“, recitatori, mali glumci, članovi Dramske sekcije martinačke škole „Jovan Jovanović Zmaj“, dečaci koji su svirali prim, kao i članovi Folklorne sekcije „Kulturnog centra Martinci“.

Kulturno umetnički program je odžan na sportskom terenu OŠ „Jovan Jovanović Zmaj“, a pre samog programa za učenike predškolskog uzrasta pa do četvrtog razreda održana je likovna radionica na temu „Krofnijada“. Takođe, ovo je bila prilika i da se okupe rukometnice, veteranke nekadašnjeg RK „Mladost“ i veteranke RK „Srem“ i u balon sali škole odigraju utakmicu.

„Krofnijadu“ je posetio veliki broj Martinčana, a bilo je i znatan broj posetilaca iz okolnih mesta. Devojke u tradicionalnim narodnim nošnjama su gledaocima služile krofnama koje su bile besplatne.

A na manifestaciji u Kuzminu, koja je održana osmi put za redom, sa svojim proizvodima predstavilo se 16 udruženja žena iz Srema. Bile su tu žene iz Deča, Pećinaca, Martinaca, Bosuta, Jamene, Lačarka, Šimanovaca, Berkasova, Vognja, Čalme, Čerevića, Saraoraca....

Srbislava Cvetičanin, predsed-

nica „Dike“, istakla je da ovaj festival iz godine u godinu postaje sve bolji, a osim stalnih učesnica, sve je više mladih žena koji se zanimaju za tradiciju i stare zanate.

„Očuvanje tradicije i specifičnog načina života na selu deo je kulture Srema i potrebno ih je sačuvati od zaborava. Ove godine dodelili smo i osam pehara: za najbolji kolač, štrudlu, slani kolač, pogaču, etno štand, za sveukupan izgled štanda i pehar za narodnu radinost – rekla nam je predsednica Udruženja žena „Dika“ Kuzmin Srbislava Cvetičanin i dodala da su finansijsku podršku za organizovanje ove manifestacije žene iz Kuzmina dobile od Grada Sremska Mitrovice.

Tog dana među štandovima u Kuzminu bio je i štand Udruženja žena Mesne zajednice Lačarak. One

su u Kuzmin donele kolače sa mlekom od soje i sa napitkom od badema, obogaćen kalcijumom, kao i organsko neprskano voće. Kažu da već godinama dolaze na ovu manifestaciju u Kuzmin i da uživaju u druženju sa ostalim ženama koje ovde dolaze kao gosti.

Gordana Stanojević iz Udruženja „Sveti Trifun“ iz Saraoraca kaže da su se članice tog udruženja posestrile sa Udruženjem „Dika“ iz Kuzmina.

„Upoznale smo se pre nekoliko godina na jednoj manifestaciji u Požarevcu i tako smo počele da saradjujemo. Napravile smo povenje naših udruženja i posestrimstva i uvek se rado odazivamo svim manifestacijama i mi kod njih, a i one kod nas – kaže Gordana Stanojević, članica Udruženja žena „Sveti Trifun“ iz Saraoraca.

Svake godine na ovu manifestaciju iz Nemačke dolazi **Mersiha Rebić**. Ona je kuzminska snaja i kaže da je oduševljena trudom, radom i umećem žena iz Kuzmina i dodaje:

„Divim se njima i svemu što postignu, jer uvek imaju pune ruke posla, a i pored toga su veseljaci, vole igru i pesmu i uvek su dobro raspoložene. Ja se trudim da od njih naučim koješta, a posebno bih volela da znam da pravim tako lepe i ukusne krofnje. Stalno ih mesim, međutim nikako da uspevam da napravim onakve kakve prave Kuzminke, mojima uvek nešto fali. Svakog leta pet nedelja odmora provodim u Kuzminu i svaki put kad krenem za Nemačku ne ide mi se iz ovog predivnog sela i od ovih veselih i vrednih ljudi.

Pored prikazanih predmeta domaće radinosti, manifestacija je upotpunjena kulturno umetničkim programom, u kojem su učestvovali Tamburaški orkestar i članovi folklorne sekcije Kulturnog centra Kuzmin.

S. Mihajlović
Foto: **M. Mileusnić**

Izložbeni štandovi na manifestaciji u Kuzminu

Tamburaški orkestar Kulturnog centra Kuzmin

Martinačke žene umesile više od 1.500 krofnji

Krofne spremne za posetioce

BEŠENOVO • ODRŽANI „DANI SREMA“

Zajedništvo vredi najviše

Kiša je svakako omela Bešenovce u najboljoj realizaciji „Dana Srema“, ali su gosti iz Banjice, iz Republike Srpske, sa kojima je Bešenovo u prisnim, bratskim odnosima, svojim dolaskom na obronke Fruške gore svakako doprineli da još jedna bešenovska manifestacija bude na ponos sela.

Ovogodišnji program „Dana Srema“ započeo je kotlićijadom. Prijavilo se osam ekipa koje su u školskom dvorištu veseljem, drugarstvom, ljubavi prema kotliću i dobroj zabavi prkosili kiši i nevremenu. Nakon toga održana je fижakerijada koja je zbog obejtivnih razloga na bešenovačke sokake izmamila malo kočijaša i konja, a sve se završilo pesmom i igrom u centru sela.

Gosti iz Banjice stigli su u prepodnevnom časovima i smešteni su na plato ispred seoske ambulante. Kako bi vratili za gostoprimstvo koje su im prekodrinici ukazali kada su ih pre gotovo dva meseca posetili,

Kuvanje kotlića

Bešenovci su pripremili lovački ručak i dobru muziku.

Nakon ručka, gosti i domaćini obišli su manastir Bešenovo, gde su imali priliku da se upoznaju sa značajem ove svetinje za srpski narod, kako i sa tokom njegove obnove.

Po povratku u Bešenovo odigrana je i prijateljska fudbalska utakmica između ekipa BSK i FK Tavna, a druženje je završeno u centru sela, večerom i pesmom, kako i dolikuje prijateljskim i bratskim vezama spojenim ljudima.

Prvi čovek Mesne zajednice Bešenovo **Dragoljub Laketić** više je nego zadovoljan „Danima Srema“. Kiša, ističe on, jeste pomela neke planove, ljudi je bilo manje nego što se očekivalo, ali su se Bešenovci, smatra, još jednom pokazali kao odlični domaćini.

- Drago mi je što smo ugostili naše pobratime i tako ojačali veze koje postoje među nama. Kada smo bili u Republici Srpskoj rekao sam da smo bili bliski u borbama i ratovima, kada su naši očevi i dedovi odlazili na Majevicu da pomognu borbu protiv okupatora, te da je došlo vreme da i sada budemo bliski,

Poseta Bešenovu

u miru, kada možemo da uživamo u blagorodnim plodovima borbe naših predaka. Sa druge strane, naši „Dani Srema“ imaju upravo za cilj da pokažu koliko mir i život treba da se cene, da nam vrate tradiciju, drugarstvo, zajedništvo, ali i da nas opomenu na to šta sve možemo da izgubimo. Snagom naše volje mi smo uspeali da pobedimo nevreme i kišu i tako još jednom potvrdimo da nećemo dopustiti bilo kakvim iskušenjima da naruše naše bratske odnose, rekao je Laketić.

Ovogodišnje „Dane Srema“ organizovala je Mesna zajednica uz pomoć i podršku lokalne samouprave, kao i svih delatnih subjekata u Bešenovu koji su dali svoj doprinos održavanju svečanosti.

Da Sremska Mitrovica ovakve manifestacije prepoznaje kao naročito važne, potvrdio je i načelnik Uprave za sport, kulturu i omladinu **Ilija Nedić** koji je prisustvovao

druženju i Bešenovu i tom prilikom naglasio da će grad podržavati svaku aktivnost koja budi selo i svedoči o volji njegovih žitelja za opstanakom i razvojem.

Ove godine, posebni gosti „Dana Srema“ bili su članovi Udruženja „Daun“ koje je predvodio njihov predsednik **Radovan Kekić**. S. L.

Sa prijateljskog fudbalskog meča

Једини у Срему, радио народне музике

радио 105,0
ФРУШКА ГОРА

Бирај и уживај!

ČALMA I DIVOŠ • SLAVE I MANIFESTACIJE

Tradicija preča od igračaka

Sa „Bazara tradicije“

Krajem avgusta svoje slave proslavili su i Divošani i Čalmanci. Najpre su to 19. avgusta na Preobraženje učinili meštani Divoša, a potom dan kasnije i Čalmanci. Iako već godinama seoske slave nisu ono što su nekada bile, ovaj put u Divošu i Čalmi bilo je posetilaca koji su uprkos lošem vremenu došli da kupe nešto najmlađima i omoguće im da se provozaju ringišpilom.

I mada nisu hteli pred oko kamere, prodavci kojih ima sve manje, složili su se tome da je kupaca sve manje i da su deci igračke koje nude sve nezanimljivije. Dečaci sve ređe kupuju mačeve i puške, a devojkicama su izgleda lutke postale beskorisne. Najviše novca daje se na ringišpil i domaće slatkiše koji su postali neraskidivi deo seoskih slava.

Međutim, da sve manji broj onih koji u seoskim slavama uživaju nikako nije i ne može biti merilo kvaliteta života u selu i njegovog interesovanja za unapređenje društvenog života najbolje su potvrdili upravo Čalmanci koji su na dan pred slavu, tačnije 19. avgusta organizovali svoj prvi „Bazar tradicije“ koji za cilj ima, kako je istakao prvi čovek ove Mesne zajednice **Borislav Babić** da mladim generacijama približi tradiciju i tako pokaže da selo živi i da za njega i njegove vrednosti ima mesta i u budućnosti.

Organizatori „Bazara tradicije“ bili su Mesna zajednica i Udruženje žena „Ženski svet“ uz podršku lokalne samouprave, a pored predstavljanja sremačkih Udruženja žena i drugih koja čuvaju tradiciju, održano je i takmičenje u kuvanju kotlića, nadvlačenju konopca i drugim starim narodnim sportovima.

Prva dama Udruženja žena „Ženski svet“ **Snežana Simeunović** istakla je da je zadovoljna organizacijom i realizacijom „Bazara tradicije“ koji je okupio veliki broj zaljubljenika u stare načine pravljenja kolača, odevnih predmeta, u hekleraj i sve ono što vredne domaćice, poštujući stare načine rada proizvode.

Lepo je videti da generacijama koje dolaze narodna tradicija, za razliku od igračaka koje se nude na vašarima nije dosadila. Možda su se mladi igračaka zasitili, možda one i nisu naročito kvalitetne. Ono što je sigurno jeste da tradiciju stvara upravo provereni kvalitet, u šta su mogli da se uvere svi koji su 19. avgusta bili u Čalmi od ranog jutra pa sve do večernjih sati kada je „Bazar“ završen uz tamburašku pesmu i igru, kako i priliči sremačkim tradicionalistima.

S. L.

ИЗЛОЖБА ДОМАЋЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ МЕХАНИЗАЦИЈЕ

2-3. септембар 2017.

Фрушкогорска бб, Сремска Митровица
(Плато прекопута хиподрома)

dubrava
ПРИКОЛИЦЕ
5t, 8t i 10t

ТЕШКЕ
ДРЉАЧЕ
3, 4, 5, 6 i 7m

СПЕЦИЈАЛНИ
ПОПУСТ
ПРОИЗВОДА
„ДУБРАВЕ“ ДО
15%

ИНФОРМАЦИЈЕ: директор 638-209, комерцијала 638-231, 638-263

Potencijal za održivi razvoj Srbije

Savremeni svet se ne može zamisliti bez zadruga i zadrugarstva. Veliki su na berzama, trguju i uvećavaju svoj kapital, a mali moraju da se udružuju kako bi smanjili troškove proizvodnje, postigli veći stepen konkurentnosti u prodaji svojih proizvoda i usluga i uvećali zaradu. U društveno-ekonomskim uslovima poslovanja velikih trgovinskih sistema i njihovih lanaca, danas je lakše prodati 5.000 tona kvalitetnih proizvoda, nego 50 kilograma na pijaci. Savremeni svedok istorije udruživanja je i veliki bankarski sistem „Rajfajzen“. Svoju poslovnu genuzu ta banka nalazi u Društvima za pomoć siromašnima, koja su u drugoj polovini XIX veka u Nemačkoj osnovana na inicijativu Fridriha Vilijama Rajfajzena, da bi zatim ta društva prerasla u prve kreditne zemljoradničke zadruge.

Značaj zadrugarnog organizovanja, naročito su prepoznale države EU, koje su razvojem zadruga rešile brojne probleme, pre svega, socijalne i ekonomske prirode. Zadruga su prepoznate kao najbolji oblik brzog zapošljavanja i razvoja i manje privlačnih privrednih oblasti, a iskustva dobre regulative i prakse zemalja članica EU korišćena su i prilikom pripreme važećeg Zakona o zadrugama (2015).

Zadruga imaju veliki potencijal za održivi privredni i društveni razvoj u Srbiji. Imajući u vidu međunarodna iskustva, jasno je da zadruga imaju različite privredne, ekonomske i društvene prednosti u odnosu na druge oblike poslovanja. Zadruga imaju veliki potencijal za stvaranje sigurnijih i održivih poslova, one funkcionišu kroz demokratski model uprave, gde članovi zadruga jednako učestvuju u upravljanju i imaju jednaka prava. Kroz zadrugu se omogućava ponuda usluga boljeg kvaliteta. Odnosno usluga koje su potrebne zajednici, koje inače privatni korporativni sektor ne pruža zbog malog profita. Takođe predstavljaju potencijal za oživljavanje poljoprivrede, ruralni i lokalni ekonomski razvoj, posebno uspostavljanjem neposredne veze između poljoprivrednih proizvođača i tržišta koje može da ostvari veću dodatnu vrednost osnovnim proizvođačima, uveća prihode i poveća sigurnost poljoprivrednika, što sve vodi većem ulaganju u poljoprivredu i smanjenju migracija.

Zadruga mogu pospešiti stagnirajuću i rešavanje nerešenih stambenih problema velikog broja stanovnika, mogu akumulirati društveni (socijalni) kapital i podići nivo solidarnosti, društvenu reintegraciju ugroženih grupa, promociju socijalne pravde i ravnopravnosti u lokalnoj zajednici i društvu.

Zadruga doprinose podsticanju zdrave konkurencije u privrednim granama u kojima su tradicionalno zastupljeni dominantni položaji velikih privrednih društava. U sklopu prednosti zadruga, posebno treba istaći i veoma značajnu otpornost i takozvanu elastičnost zadruga na udarce globalne ekonomske i finansijske krize.

ZADRUGARSTVO DANAS U SVETU

Udruživanje danas predstavlja snažnu ekonomsku okosnicu u ekonomijama razvijenih zemljama u svetu, a udružuju se i farmeri koji poseduju po nekoliko hiljada hektara zemlje i drugi, ne mali, kapital.

Koliko je udruživanje značajan svetski proces i trend za visoki respekt, najbolje ilustruju sledeći podaci: na planeti Zemlji udruženo radi

i posluje 800 miliona zadrugara koji su organizovani u 750.000 zadruga. Procenjuje se da je oko tri milijarde ljudi povezano, na razne načine, sa radom zadruga. Zadruga obezbeđuju više od 100 miliona poslova širom sveta, što je za 20 odsto više od multinacionalnih korporacija.

SAD, Kanada, Japan, Brazil, Indija, Indonezija...

U Sjedinjenim Američkim Državama najveća energetska preduzeća su zadruga; svaki četvrti građanin je član neke zadruga. U 2003. godini prvih 100 zadruga ukupno je prihodovalo 117 miliona dolara. Pored toga, sa približno 30 odsto poljoprivrednih proizvoda u SAD trgovalo je preko 3.400 zemljoradničkih zadruga.

U Kanadi, četiri od deset Kanadana su članovi najmanje jedne zadruga. U Kvebeku približno 70 procenata od ukupnog broja stanovnika su članovi zadruga.

U Kanadi zadruga i kreditni savezi zapošljavaju preko 155.000 ljudi. Pokret „Desjardins“ (štedno-kreditne zadruga) najveći je poslodavac u provinciji Kvebek;

U Japanu je svaka treća porodica član zadruga; 2007. godine poljoprivredne zadruga iskazale su promet od 90 milijardi dolara, pri čemu su 91 odsto od ukupnog broja zemljoradnika u Japanu članovi zadruga. U 2007. godini potrošačke zadruga su iskazale ukupan obrt od 34.048 milijardi američkih dolara, sa 5,9 procenata učešća na tržištu prehrambenih proizvoda.

U Brazilu zadruga su zaslužne za 40 odsto poljoprivrednog BDP-a i za šest odsto ukupnog poljoprivrednog izvoza. U 2006. brazilске zadruga su izvezle 7,5 miliona tona poljoprivrednih proizvoda u vrednosti od 2,83 milijardi američkih dolara u 137 zemalja.

U Indiji više od 239 miliona stanovnika su članovi zadruga.

U Indoneziji 27,5 odsto porodica su članovi zadruga, što predstavlja približno 80 miliona fizičkih lica; zadruga obezbeđuju posao za 288.589 fizičkih lica.

U Norveškoj posluje 4.000 registrovanih zadruga, sa oko dva miliona članova. Mlečne zadruga zaslužne su za 99 procenata proizvodnje mleka, potrošačke zadruga „drže“ 24,1 odsto tržišta, dok šumske zadruga odgovaraju za 76 odsto drveta.

U Keniji je petina stanovnika član zadruga ili 5,9 miliona stanovnika, s tim da 20 miliona Kenijaca neposredno ili posredno obezbeđuje sredstva za život od zadrugarnog pokreta; zadruga učestvuju sa 45 odsto ukupnog BDP-a i 31 odsto ukupne štednje. One, takođe, drže 70 procenata tržišta kafe i 95 odsto tržišta pamuka.

(Izvor: Međunarodni zadrugarni savez, Zadrugarni savez Srbije, arhiva publiciste Branislava Gulana.)

Evropska unija

Oko 246.000 registrovanih zadruga zapošljava 4,8 miliona ljudi i ima 144 miliona članova zadruga, što znači da je skoro svaki treći građanin EU član neke zadruga. U zemljama Zapadne Evrope karakteristična je specijalizacija zadruga. Tipično za zemljoradničko zadrugarstvo u razvijenim zemljama Evrope, jeste praksa da je gotovo svaki farmer član jedne ili više zadrugarnih asocijacija – kooperativa. Sredinom 80-tih godina prošlog (XX) veka, u Evropskoj uniji više od polovine prometa

poljoprivrednih proizvoda bilo je usmereno ili kontrolisano preko zadruga. Danas se u državama EU 50–98 procenata prometa svih poljoprivrednih proizvoda obavlja putem zadruga. To je pokazatelj da su i veliki, a ne samo mali proizvođači deo zadrugarnih sistema.

Tržišno učešće zadruga u pojedinim segmentima poljoprivrede unutar EU (15) izuzetno je visoko. Tako, specijalizovane mlekarke zadruga u Austriji, Danskoj, Finskoj i Švedskoj učestvuju sa više od 90 odsto na tržištu mlečnih proizvoda. Učešće zadruga na tržištima mesa najviše je u Danskoj – 90 procenata, u Finskoj iznosi 69, a u Švedskoj 40 odsto (Međunarodni zadrugarni savez, 1998).

Proces integracije među zadrugama ostvaruju se na više načina, među kojima je najčešće njihovo spajanje u jedno pravno lice, ali je česta pojava i objedinjavanje prometne funkcije u jednom subjektu sa više zadruga. U tom kontekstu, u Nemačkoj je broj zadruga sa 20.926 (1960. godine), smanjen na 4.044 zadruga u 1999. godini. Istovremeno, ukupan promet Rajfajzenovih zadruga u toj zemlji porastao je sa 8,7 na 38 milijardi maraka. Najslabiji i najuverljiviji pozitivan primer integracije u zadrugarstvu je Danska. Prema internim podacima Nacionalnog zadrugarnog saveza Danske, 1903. godine u toj državi je postojalo 1.046 zadrugarnih mlekarica, čiji broj se međusobnim integracijama stalno smanjivao, tako da ih je 1964. godine bilo 904, zatim 1992. godine 23, da bi 2000. godine broj zadrugarnih mlekarica bio smanjen na 14. Cilj udruživanja proizvođača u zadruga u Danskoj, ali i drugim evropskim državama je obezbeđivanje sigurnosti i konkurentnosti na tržištu, uz ostvarivanje rasta ekonomske dobiti u poslovanju.

Primeri koji slede snažno potvrđuju da su ekonomije najrazvijenijih zapadnoevropskih zemalja snažno oslonjene na zadruga i njihovo dalje udruživanje.

Francuska: oko 21.000 registrovanih zadruga zapošljava 700.000 ljudi; devet od 10 farmera su članovi poljoprivrednih zadruga, bankarske zadruga drže 60 odsto ukupnih depozita i 25 procenata ukupnog tržišta maloprodaje.

Nemačka: udruženo je 20 miliona ljudi, dakle svaki četvrti stanovnik je član zadruga; 8.106 zadruga obezbeđuje posao za 440.000 ljudi.

Danska: potrošačke zadruga su u 2007. godini držale 36,4 odsto tržišta robe široke potrošnje.

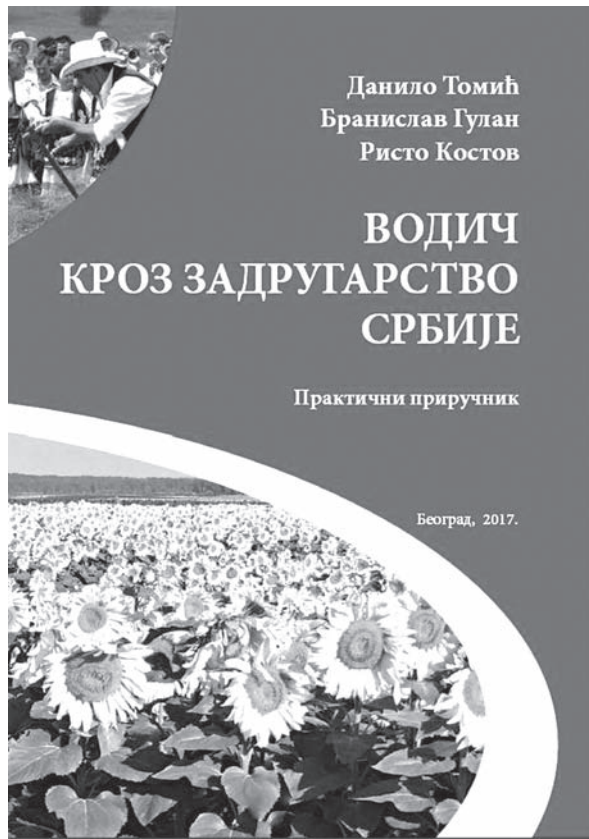
Belgija: u 2001. godini postojala su 29.933 zadrugarna društva; farmaceutske zadruga imaju tržišni udeo od 19,5 procenata.

Finska: u kooperativama je 1.468.572 fizičkih lica, što predstavlja 62 odsto finških domaćinstava.

Italija: u 2005. godini 70.400 zadrugarnih društava zapošljavalo je bezmalo milion ljudi.

Poljska: mlečne zadruga zaslužne su za 75 procenata proizvodnje mlečnih proizvoda.

Velika Britanija (odlazeća članica EU): najveća samostalna turistička agencija je zadruga.

Srbija

Prema podacima Zadrugarnog saveza Srbije od maja 2017. godine, u Srbiji je registrovano 2.600 zadruga, od čega je 1.548 poljoprivrednih. Svoje poslovanje prema Zakonu o zadrugama iz 2015. godine, uskladilo je oko 2.000 zadruga.

U Srbiji postoji 50.000 zadrugara (osnivača zadruga) i oko 150.000 kooperanata. Zadruga deluju u okviru 16 zadrugarnih saveza, predvođenih Zadrugarnim savezom Srbije i Zadrugarnim savezom Vojvodine. U zadrugama radi i oko 10.000 zaposlenih, među kojima su i direktori. Zaposleni i direktori nisu zadrugari i nemaju pravo glasa.

Šta je zadruga i kako su i zašto nastale prve zadruga

Najstariji oblik zadruga su kućne zadruga, koje su pre više hiljada godina nastale na krvnom srodstvu i zajedničkoj svojini. Ima ih kod Slovena, Germana i drugih naroda.

Prema prof. dr Draganu Veselinovu, prvi poznati tržišni oblik zadruga – kolegije (collegium) pojavljuje se u Starom Rimu. Iz njih su nastali cehovi i gilde (zanatska i trgovačka udruženja). Zadruga su, kao ekonomske organizacije, tvorevine epohe kapitalizma, nastale u njegovoj višoj fazi, sredinom XIX veka. Izvorno, to je pokret sitnog kapitala.

Prve zadruga formirali su sitni robni proizvođači – zanatlije i trgovci.

Definicija zadruga

U definicijama o zadrugama postoji prilično nepreciznosti. Dok neki autori zadruga definišu kao preduzeća, drugi ih vide izričito kao udruženja. U svakom slučaju, korisno je upoznati se s pojmovnim određenjem o zadrugama, jer to otkriva i način na koji su se različiti društveno-ekonomski sistemi, državna uređenja i sami zadrugari odnosili prema udruživanju.

Trgovinski zakon donet 1875. godine u Ugarskoj, koji je bio osnovna za osnivanje zadruga u Vojvodini do Prvog svetskog rata, zadruga je definisao kao „društvo koje ima neograničeni broj članova, nastalo da uz zajedničko vođenje poslova (preduzeća), a na temelju uzajamnosti unapredi kredit, privredu i gospodarski rad svojih članova.“

Pomenuti zakon zadruga još opisuje kao društva za kredit i uzimanje predujma, društva radi zajedničke nabavke sirovina, držanja zajedničkih skladišta ili zajedničke proizvodnje, društva potrošača, društva koja se bave gradnjom kuća i uzajamno osiguravajuća društva.

Jedan od najuglednijih srpskih i jugoslovenskih zadrugarnih teoretičara, dekan Poljoprivrednog fakulteta Beograd – Zemun i bivši predsednik Zadrugarnog saveza Srbije, prof. dr Viden S. Radelović, objašnjava da su „zadruga specifične ekonomske organizacije eksploatacionih slojeva društva: najamnih radnika i sitnih robnih proizvođača – zanatlija i seljaka. Osnivači zadruga su bili vođeni idejom da formiranjem zadruga mogu da se zaštite od eksploatacije i iskoriste neke prednosti krupne proizvodnje, koja je, kako se kapitalizam razvijao, postajala prevladavajući oblik proizvodnje.“

Renomirani poslanik zemljoradničkog zadrugarstva prof. dr Mihajlo Vučković (1908–1978), prvi autor jugoslovenskog udžbenika Zadrugarstvo (1947), zadruga definiše kao „kolektivne ekonomske organizacije čije ciljeve i zadatke, formu i sadržinu, pravu ulogu i sam karakter u krajnjoj liniji određuju društveni uslovi u kojima one nastaju, deluju i prestaju.“

Međunarodna organizacija rada (International Labour Organization – ILO), specijalizovana ustanova pri OUN, zadruga definiše kao „asocijaciju u koju se ljudi dobrovoljno udružuju u cilju ostvarivanja zajedničkih interesa kroz formiranje demokratski kontrolisane organizacije, u kojoj podjednako doprinose formiranju potrebnog kapitala, prihvatajući fer podelu rizika i beneficija od poslovanja u kome članstvo aktivno participira.“

Trideset prvi kongres Međunarodnog zadrugarnog saveza, održan u septembru 1995. godine u Mančesteru, zadruga je odredio kao „autonomnu asocijaciju dobrovoljno udruženih lica radi ostvarenja njihovih zajedničkih ekonomskih, socijalnih i kulturnih potreba i želja, kroz zajednički posedovanje i demokratski kontrolisano preduzeće.“

Prema Zakonu o zadrugama SR Jugoslavije iz 1996. godine (čl. 1), „zadruga je oblik organizovanja fizičkih lica (u daljem tekstu: zadrugari) u kojoj oni, poslovanjem na zadrugarnim principima dobrovoljnosti i solidarnosti, demokracije, ekonomskog učešća, jednakog prava upravljanja, samostalnosti, zadrugarnog obrazovanja i međuzadrugarne saradnje, ostvaruju svoje ekonomske, socijalne i kulturne interese.“

U važećem Zakonu o zadrugama Republike Srbije, koji je usvojen u Narodnoj Skupštini RS 29. decembra 2015. godine (čl. 2), o pojmu zadruga je zapisano: „Zadruga je pravno lice, koje predstavlja poseban oblik organizovanja fizičkih lica (u daljem tekstu: zadrugar) koji poslovanjem na zadrugarnim principima ostvaruju svoje ekonomske, socijalne, kulturne i druge interese i koji upravljaju i kontrolišu poslovanje zadruga.“

Nastaviće se

(Preuzeto iz knjige Vodič kroz zadrugarstvo Srbije, autori Danilo Tomić, Branislav Gulan, Risto Kostov)

AGRARNE REFORME JUČE, DANAS I SUTRA (5)

Traženje novog identiteta

Rapidno se smanjuje natalitet i u nekim krajevima vlada i prava „bela kuga“. Ako se tako nastavi Srbija već za nešto više od dva veka neće imati svog naroda na ovim prostorima!

Piše: **Branislav Gulan**

Danas Srbija traga za novim identitetom, za novom paradigmom društvenog razvoja, pa se ne smeju zaboraviti ni marginalizovani selo i poljoprivreda. Kao i mnogo puta do sada u istoriji, i u ovim vremenima, selo i poljoprivreda su naš glavni oslonac koji nam omogućava opstanak i preživljavanje. Ponovo se okrećemo selu kada nam je teško, pa smo ubeđeni da selo i zapošljavanje u njemu i oko njega omogućavaju prevazilaženje krize. Jer, nezaposlenost koja iznosi zvanično oko 14 odsto, a nezvanično 25 odsto, postala je najveći ekonomski problem Srbije danas. Ali, to zahteva i radikalno nov odnos društva prema njemu. Umesto dosadašnjeg intendantskog pristupa selu i poljoprivredi, gde su se oni tretirali kao proizvođači jeftine hrane, mora da se stvori koncepcija takozvanog ruralnog razvoja, koja će se temeljiti na demografskim, prirodnim, ekonomskim i socio-kulturnim potencijalima. Karakteristika srpskog sela danas je da se i poslednjih decenija u njemu dešavaju izuzetno negativna demografska kretanja. Rapidno se smanjuje natalitet i u nekim krajevima vlada i prava „bela kuga“ (u Srbiji godišnje više umre nego što se rodi blizu 40.000 njenih žitelja!). Ako se tako nastavi Srbija već za nešto više od dva veka neće imati svog naroda na ovim prostorima! Sve je to rezultiralo depopulacijom, senilizacijom i socijalnom devastacijom brojnih regija u Srbiji.

Krupne promene dogodile su se i u privrednom životu srpskog sela. Te promene koje imaju dalekosežne socijalne i ekonomske posledice nisu dovoljno izučene i objašnjene.

Njive bez domaćina

Ostaju li nepregledne vojvođanske njive bez domaćina? I kuće bez dima u odžacima? Mladost se odriče kuća za badava, bežeći u gradove i beli svet. U njih se useli poneki pensionar ali i penzionerski par, sit gradske vrebe i željan mira. Stanove u gradu ili ustupaju deci ili ih prodaju, pa novac razdele tako da kupe deci stan, a njima šta ostane – neku polunapuštenu banatsku kuću, kao doživotnu vikendicu.

Posle će, valjda, i njihova deca ili unuci opet pitati - šta sa tim kućama, pa će ih, možda, i oni prodavati – jeftino, za nekoliko hiljada evra. I tu negde, krug u banatskim i drugim vojvođanskim selima se (ne) zatvara. Čeka se sledeći kupac. I sledeći prodavac. A, nekad su te kuće nekom bile dom, u njima su odrastale generacije. I kakva god vremena budu došla, kuće na zemlji uvek će biti dugovečnije od gradskog betona.

Prazno selo znamenitih ljudi

Bogoljub Đinđić, hroničar Zdravinja, sela podno Jastrepcu, tvrdi da mnogi ugledni ljudi vode

poreklo odavde, ali je u oko stotinu kuća ostalo da živi samo 28 stanovnika. Uzanim i krivudavim putem kroz Bresničić, Končić i Prekopuće stiglo su u Zdravinje, poslednje selo ispod planine. Gore su još samo manastir Ajdanovac i nepregledne šume Jastrepcu.

Pred malom lepom kućom, u cveću i voću kao u bajci, čekali su nas **Milka i Bogoljub Đinđić**. Ona ekonomista, on mašinski inženjer, radni vek su proveli u Kragujevcu. Sad su se kao penzioneri vratili u ovu tišinu i božju milinu. Gaje nešto voćaka, tri koze, malo živine... Bogoljub se posvetio pisanju hronika: svoje loze po ocu, pa Simonovića, po majci, svog sela, groblja... U Donjem Zdravinju je 2007. godine živelo je 48 stanovnika, a sada ih je samo 28, uglavnom starci i babe. Od 93 kuće, 22 su zatvorene, a u 55 vlasnici dolaze tek povremeno. Najmlađi stanovnik je **Vesna Đinđić**, učenica drugog razreda srednje škole. A, nije bolje, nego i gore i u Gornjem Zdravinju – navodi hroničar Đinđić i pokazuje nam izvod iz knjige krštenih u manastiru, koji je prepisao i složio po azbučnom redu, odštampao i ukoričio. Tako saznajemo da odavde potiče mnogo ljudi koji su postali poznati stručnjaci, umetnici, književnici, lekari, profesori univerziteta, političari... Evo, u drugoj knjizi, na strani 36, pod brojem 17, stoji da je u ovom manastiru 26. juna 1966. godine kršten **Ivica Dačić**, rođen u Prizrenu 1.

januara 1966. godine, od oca Desimira i majke Jelisave. Majka mu je odavde, iz porodice Đorđević, a otac iz susednog sela Pretrešnje, pokazuje Bogoljub. On navodi da odavde potiče i Radul Jovanović, koji je bio predsednik Opštine Zvezdara, a potom pisac i izdavač. On je sastavio i izdao leksikon pisaca Toplice. Ovde se rodila i **Ljubica Nikolić**, udata Stevanović, danas ugledni prozni pisac. Pa braća **Erčevići**, od kojih su čak trojica slikari: **Jordan, Golub i Boban**... Bogoljub je napisao i knjigu „Repa sa korenom“ koja ima 4.000 imena loze Đinđića, doseljenih u Toplicu 1878. godine iz Divlje Reke kod Sjenice, a onda rasutih svuda po svetu, od Evrope do Amerike i Australije. Među njima su znamenita imena ratnika, političara, naučnika, privrednika... Odavde vode poreklo i pokojni Zoran Đinđić, bivši premijer Srbije, pa dr Ljubomir Đinđić, jedan od najuspešnijih direktora BIP-a i obnovitelj Skadarlije, zatim profesor orijentalistike dr Slavoljub Đinđić, dr Boris Đinđić, profesor Medicinskog fakulteta u Nišu, pa brat i sestra Srđan i Jasmina, profesori Univerziteta u Kragujevcu...

Danas, međutim, ovamo poneko od njih navrati preko leta, a ovde stalno živi od poljoprivrede samo nekoliko porodica. Među njima su tri Đinđića. Dušana, koji ima desetak krava, voćnjake, šljiva najviše, od kojih ispeče i više od 100 kazana rakije, ne nađosmo kod kuće. Otišao je nekud za poslom. A, u velikoj kući, sem njega, ne živi niko. U štali krave gojne i lepe. I **Zoran i Milen Đinđić** imaju po nekoliko krava i voćnjake. Videsmo jedine tri krave koje su pasle na livadi. I samo jednu stariću s kantama za mleko, koje je upravo predala na otkup. Naše selo ubrzano odumire. Za dve decenije više neće imati ovde žive duše, niti će Zdravinje imati kome da nudi zdrav život u ovoj prekrasnoj prirodi, po čemu je i dobilo ime, tvrdi **Bogoljub Đinđić**. Na povratku, sretosmo sveštenika Mladena Simića u selu Bresničiću. On priča da je nekada ovde svetio vodica za Sv. Vraču i Sv. Đorđa u više od 60 kuća, a sada samo u dvadesetak. U mojoj parohiji u 11 sela rodilo se prošle godine samo petoro dece. Umrlo je, nažalost, 65 stanovnika – kaže s vidljivom setom. Prazne se ne samo ova planinska sela, nego i ona pored reke, kraj puta i pruge, nedaleko od gradova. Toplica ubrzano odumire, pa ako se ne stvore uslovi da se ljudi vraćaju selu, sve će da zapusti, s tugom pričaju ovde ljudi. (Zapisao je hroničar **Dragan Borisavljević**, 24. novembra 2013.g.).

U svakom selu po projekat godišnje

Ipak, tek u po nekoj opštini u Srbiji koaj se nalazi u ruralnijim predelima, ima i pozitivnih rezultata, gde se čien napori da se uslovi život ana selu približe onima u gradu. U takvim sredinama ima i ostanka na selima. Politika ravnornog i ubrzanog razvoja na severoistoku Srbije, započeta još 2008. godine, uveliko daje odlične rezultate. Opština Žabari je još od 2008. vodi politiku ravnornog i ubrzanog razvoja, pa nema sela u kojem godišnje nije realizovan bar jedan projekat. A, da bi se uradilo više nego što je bilo moguće sredstvima budžeta, mesne zajednice i građani učestvuju i sopstvenim sredstvima, pa je lanjska "kasa" u Žabarima dobila epitet - razvojna. Iako je prošlogodišnji budžet (2015. godine) iznosio 300 miliona dinara, uspehi smo da izdvojimo 80 miliona za razvoj. Inače, tokom poslednjih osam godina smo asfaltirali 40 kilometara seoskih puteva, a nema ni sela u kojem nismo adaptirali dom kulture ili uredili put do groblja. Nemamo ni školu bez parnog grejanja, ponosan je **Miodrag Filipović**, predsednik opštine u dva mandata.

U svih 14 sela privodi se kraju postavljanje niskonaponske mreže, a vodovodnu su dobila sva ravničarska sela. U Aleksandrovcu je urađena i probna bušotina za vodosnabdevanje, za izradu crpnog postrojenja izdvojeno je oko šest miliona, renoviranje crkve koštalo je pet i po, a izrada konaka četiri miliona dinara. Renoviranje crkve u Oreovici koštalo je četiri, dok su tri i po miliona plaćeni renoviranje škole, te stanova za sveštenika i učitelja.

Za izgradnju kanalizacione mreže u Žabarima izdvojili smo 30 miliona dinara, te renovirali zgradu opštine, popločali glavnu ulicu i asfaltirali više od četiri kilometra ulica. U Poletni, koja je bila zamrla, napravili smo mostove i zvonaru sa letnjikovcem, u Sibnici pokriveni trem za stotina ljudi, u Mirjevu zgradu sa vagonom, Četereže je dobilo svlačionice za fudbalere, park i crkvu... - nabroja predsednik Filipović. On je 2008, uz funkciju, nasledio i dva polovna automobila, a na sadašnjem voznom parku - obogaćenom sa četiri nove limuzine - može da mu pozavidu svaki čelnik manje opštine. Ali sva četiri je, kaže, dobio kroz projekte Evropske unije... Zbog toga što je - tokom poslednje četiri godine (do 2016. godine) - ovdasnja lokalna samouprava realizovala tri projekta EU za pomoć u kući, kroz angažovanje gerontodomaćica, a samo lane je za to iz budžeta izdvojila šest miliona dinara. Žabari su sednici Stalne konferencije gradova i opština nagrađeni kao najbolji u Srbiji.

(Nastaviće se)

Kakva god vremena došla kuće na selu biće dugovečnije od gradskog betona

Moguća zarada i na selu

Iako mnogi stanovnici gradova jedva preživljavaju radeći na crno u iščekivanju nekog stalnog posla, nerado se odlučuju na povratak u selo na dedovinu, gde bi mogli da započnu manju proizvodnju povrća, voća, mesa ili mleka. Nadležni najavljuju da će uskoro biti više para za ruralni razvoj. Međutim, za sada su retki radnici koji su napustili preduzeća da bi se vratili na selo zbog veće zarade.

Duško Stojanović iz Boljevaca u Sremu dao je, posle 28 godina, otkaz u kompaniji u kojoj je radio, jer je odlučio da započne proizvodnju kozjeg mleka i sireva. Sve je počelo pre tri godine kupovinom pet rasnih jaradi. "Kada sam shvatio da za kvalitetan sir postoje mušterije, uvećao sam ove godine stado na 40 muznih koza i ozbiljno

počeo da se bavim proizvodnjom", objašnjava Duško.

Dnevno proizvodi desetak kilograma raznih sireva po ceni od oko hiljadu dinara za kilogram, i ima stalne kupce. Proizvodnju kontroliše Veterinarski institut u Beogradu. Duško je 2013. godine registrovao poljoprivredno gazdinstvo, obrađuje tri hektara zemlje. U sve je uložio sopstveni novac što potvrđuje da za početak nisu potrebne velike pare ili nepovoljni krediti. Pomaže mu sin Nebojša. "Stižem sve da završim. Studiram treću godinu geografskog fakulteta, smer prostorno planiranje. Imam vremena za izlazak, za društvo, za devojku", priča Nebojša.

Posle usvajanja nacionalne strategije i programa ruralnog razvoja, očekuje se više para za raz-

voj sela. Za ta područja u budžetu je od naredne godine planirano oko 50 miliona evra, od toga dve trećine iz fondova Evropske unije, ukoliko dobijemo kandidaturu za članstvo.

- Veliki broj ljudi koji su radili, ostali bez posla ili oni koji su dali otkaz, vide svoju šansu u ruralnim sredinama Srbije. Tamo imaju odlične uslove za razvoj poljoprivrede, turizma i ostalih delatnosti, kao i za ostvarivanje većeg prihoda. Lakše se radi i praktično su svoj na svome, objašnjava dr Drago Cvijanović bivši stručnjak Instituta za ekonomiku poljoprivrede u Beogradu. Ruralna područja čine 85 odsto teritorije Srbije, u njima živi više od polovine ukupnog stanovništva čija je nezaposlenost 21 odsto.

Stanje ratarskih, povrtarskih i voćarskih kultura

Na terenu RC Ruma zasadi jabuke se nalaze u fazi od početka zrenja i napredovanja zrenja (od pojave i razvoja boje karakteristične za kultivar), pa do

faze plodovi zreli za berbu. Vizuelnim pregledom zasada uočavaju se jaja pred piljenjem kao i ispijene larve jabukinog smotavca (*Carpocapsa pomonella*).

U toku je intenzivno piljenje larvi treće generacije ove štetočine.

U cilju zaštite plodova od ubušivanja larvi, u zasadima u kojima se jabuka neće još brati, preporučuje se još jedan tretman insekticidom kraće karence kao što je Avaunt 15 EC (a.m. indoksakarb) 0,33-0,5 l/ha (karenca 7 dana).

Usevi paprike se nalaze u fenofazi prvi do drugi plod na glavnom stablu dostigao tipičnu veličinu i oblik (od 71 do 73 BBCH).

Vizuelnim pregledom useva registrovano je prisustvo položenih jaja pamukove sovice -*Helicoverpa armigera* na listovima u indeksu napada 6.

Na svim lokalitetima se u klopama lovi imago ove štetočine u velikom broju, te se u narednim danima očekuje intenzivnije polaganje jaja i piljenje larvi.

Preporuka: Zaštita useva sa insekticidima na bazi:

- hlorantraniliprol Coragen 20 SC 0,2 l/ha ili

- hlorantraniliprol+lambdaci-halotrin Ampligo 150 ZC 0,25 l/ha.

Rak korena maline

Na području koje pokriva RC Vrbas, u većini zasada malina, registruju se simptomi propadanja pojedinačnih biljaka, u vidu zastaloga porasta i tumorastih izraslina na korenu i korenovom vratu, od prouzrokovala bakterijskog raka, *Agrobacterium* spp. što je posledica nesertifikovanog sadnog materijala. Takve biljke obavezno ukloniti, kako se zaraza ne bi širila na ostale biljke.

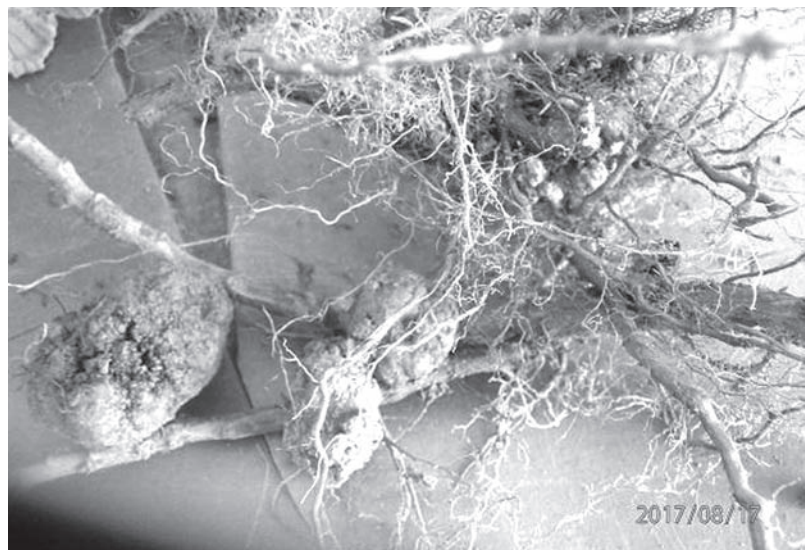
Zdrastveno stanje hibrida kukuruza ranih grupa zrenja

Na terenu RC Vršac izvršen je pregled zdrastvenog stanja hibrida merkantilnog kukuruza ranih grupa zrenja.

Gljiva *Asergillus* spp. i *Penicillium* spp. na klipju

Pregledano je 100 klipova po svakom hibridu. Uočen je simptom gljiva *Asergillus* spp. i *Penicillium* spp. na klipju; Simptom prisustva gljive *Fusarium* spp. na klipju.

Rak korena maline

REGIONALNE POLJO VESTI

Stanje na poljima

• Prinosi ratarskih kultura u Srbiji ove godine zbog tropskih temperatura i nedostatka vlage neće dostići prošlogodišnji prinos, a rod kukuruza je u ovom trenutku prepolovljen.

Potrebe za vodom se povećavaju u vreme vegetativnog porasta, a u slučaju suše neophodno je navodnjavanje kako bi se ostvario dobar prinos. Kada se vlažnost smanji ispod 10 odsto, kukuruz prestaje da raste. Ključni faktor koji odvlažuje uspešne proizvođače, od onih manje uspešnih, je mogućnost korišćenja sistema za navodnjavanje. Ovo naročito važi u ekstremno sušnim godinama, poput ove, kada se u pitanje može dovesti sama proizvodnja. Naš sagovornik je jedan od retkih, koji je imao sreću, kada je reč o navodnjavanju ratarskih kultura.

• Akontna cena novog suncokreta je do nedavno bila 36 dinara pa kilogramu, sa PDV-om, a sada je pala na 34 dinara, izjavio je predsednik Upravnog odbora Asocijacije poljoprivrednika **Miroslav Kiš**.

On tvrdi da samo sa cenom iznad 40 dinara poljoprivrednici mogu biti na dobitku.

- Otkupljivači slabo plaćaju i zbog malog prinosa seljacima će biti teško da se pripreme za jesenju i prolećnu setvu. Suncokret treba da košta isto kao i uljana repica 40 dinara. Pre pet godina, 2012, koja je isto bila sušna, kilogram te uljarice je bio 55 dinara. Prava žetva, navodi Kiš, tek treba da počne za nedelju dana - Na njivama s kojih je rod već skinut prinos se kreće oko dve tone po hektaru, a trebalo bi da bude od tri tone na više - naglašava Kiš.

• U srednjem Banatu suncokret se žanje punom parom, a prema rečima Dragana Kleuta, predsednika Udruženja poljoprivrednika Banata, prinos je umanjen za 40 do 50 odsto.

Na zemljištima lošijeg kvaliteta, poput onih u atarima Kničanina, Aradca, Stajičeva i drugih sela, ovaj procenat je i veći. Poljoprivrednici ne znaju da li ih više muči rod ili otkupna cena. Prve količine su predate bez jasno definisane otkupne cene.

Na početku žetve neki otkupljivači su izašli sa otkupnom cenom od 30 dinara za kilogram. To je ravno katastrofi, jer je sada prosečan rod tona po katastrskom jutru. To

je 30.000 dinara bruto prihoda.

• Ratari iz okoline Novog Sada počeli su sa skidanjem soje, i to ranije nego ikada. Potajno su se nadali da se neće obistinuti crne prognoze u vezi sa prinosom i kvalitetom, ali nažalost ipak jesu.

Prinosi od tone i po po hektaru i činjenica da nema velikog interesovanja za otkup samo nastavljaju ovogodišnju agoniju proizvođača soje. U čenejskom ataru, nadomak Novog Sada, u maju mesecu palo je 100 litara kiše I još su u dva navrata u julu i avgustu dobili po nekoliko litara padavina.

U odnosu na druge krajeve Srbije puno više, ali ipak nedovoljno. Ni zemlja prve klase, kakva je ovde, nije mogla doneti bolji rezultat: tek tona I po po hektaru, kaže Milan Čurčić sa Čeneja. A do pre samo nekoliko nedelja stvari su bile potpuno drugačije što mu je davalo nadu da sezona I neće biti tako loša.

• Priprema silaže od cele biljke kukuruza u Rasinskom okrugu je, zbog dvomesečne suše sa izuzetno visokim temperaturama, počela ranije. Očekivani prinos će biti prepolovljen u odnosu na prošlu godinu, saopštila je kruševačka Po-

Pala cena suncokreta

ljoprivredno-savetodavna i stručna služba. "Očekivani prinosi mase za siliranje su i preko 50 odsto niži nego prošle godine, kvalitet je daleko ispod prošlogodišnjeg, a naši farmeri u ovakvim uslovima treba da spremne dovoljno kvalitetne kabaste stočne hrane i obezbede ekonomsku efikasnost proizvodnje mleka ili mesa", rekao je agenciji Beta savetodavac za stočarstvo u kruševačkoj Poljoprivredno-savetodavnoj i stručnoj službi, **Boban Rosić**.

• Za vreme letnjeg perioda jedna od omiljenih namirnica u ljudskoj ishrani je lubenica, koja sladi i osvežava. Uzgoj ove kulture iziskuje dosta rada i truda, a pored toga, neophodna joj je i velika količina vode u vegetacionom periodu. Ukoliko taj preduslov nije ispoštovan, neminovno dolazi do poremećaja u rastu i razvoju, a umanjnija roda i kvaliteta je neminovno. Taj problem imaju povrtari u selu Gornja Trnava kod Niša, koji zbog nedostatka vode, nisu u mogućnosti da svoje zasade navodnjavaju. Na poljoprivrednom gazdinstvu Mitića, u selu Gornja Trnava kod Niša, uzgoj lubenica i dinja je porodična tradicija koja traje četiri decenije. Proizvodnju koju su njegov deda i otac započeli, poljoprivrednik Darko Mitić je nastavio, trudeći se da je razvije i unapredi.

• Visoke temperature mogu da dovedu do niza problema u uzgoju krava, odnosno do problema u pro-

izvodnji mleka. Ako se na temperature od preko 30 stepeni doda još i povećana vlažnost vazduha, situacija se dodatno pogoršava.

Na svom gazdinstvu u Rajkovcu, nedaleko od Topole, porodica Radović uzgaja 29 grla stoke. Domaćin Aleksandar kaže da visoke temperature, koje su obeležile ovo leto, najteže podnose muzne krave koje piju više vode i manje jedu, što negativno utiče na proizvodnju mleka. Zbog suše je, kako navodi, dovedena u pitanje i ishrana životinja.

Zbog paklenih vrućina svi trpe, a teško stanje, naročito kad su temperature dosezale 40 i više stepeni, bilo je i na ribnjacima, kojih ima dosta u srednjem Banatu. Da se gajena riba, zbog oskudice u vodi i vreline, ne bi „skuvala“ brinuli su i u jednom od novijih ribnjaka, u Tarašu, pored Zrenjanina.

- Paklene vrućine stvorile su nam mnogo problema. Ribi nije bilo lako, jer je nivo vode padao, što smo morali da nadomestimo vodom iz bunara. A oni ribnjaci koji su vezani za kanale upali su u velike probleme, jer su kanali suvi. Nivo vode je u ribnjacima praktično bio na pola crte. To je bilo stresno za ribe, bilo je ozbiljnih zastoja u hranjenju jer je riba gubila apetit, nije napredovala, a hrana je trulila i propadala, rekao je **Milorad Krstin**, koji na svom gazdinstvu u Tarašu ima ribnjak.

Vrućina "muze" krave

Izvor: Agrodan

BILJEM PROTIV KARCINOMA

Otkrivanje raka na dojci

Rak na dojci je najčešća vrsta kod žena (svake godine se dijagnostikuje oko 30.000 novih slučajeva) i najčešći uzrok smrti (osam do deset hiljada umrlih godišnje. Brojke pokazuju porast i obolelih i umrlih).

Dva prva faktora rizika na dojci su: POL: na sto žena obolelih od raka na dojci, dolazi jedan muškarac; STAROST: ređe u 20 godini, rak napada naročito žene između 45 i 65 godina.

Nasleđe igra takođe ulogu, ali manje značajnu. Ako se rak na dojci pojavi pre menopauze kod neke srodnice prvog kolena (majka, sestra) rizik je 2,5 do 6,5 puta veći nego rizik kod ostalog stanovništva.

Čovekova okolina, danas je utvrđeno, da ukoliko je socijalno-ekonomski nivo viši, utoliko se više u toj okolini javlja rak na dojci. Epidemiološka ispitivanja su takođe pokazala da je rak na dojci češći kod žena koje su imale prvi ciklus pre 12 godine, dobile prvo dete posle 25 godine i koje nisu imale brojno potomstvo.

Što se tiče oralnih kontraceptivnih sredstava, ništa još jano nije utvrđeno. Nikada nije egzaktno dokazano da je njihovo redovno uzimanje povećalo rizik od raka na dojci. Ova vrsta ispitivanja je teža da se sprovede jer žene često menjaju pilule a koje se opet i same menjaju i usavršavaju.

Rak na dojci se ne može sprečiti. Između momenta pojave prve kancerogene ćelije i pojave „napijavajućeg“ tumora, protekne oko osam do deset godina. Sledi duga, tiha faza, bez simptoma. Tumor od jednog kubnog santimetra predstavlja grupu od deset milijardi ćelija. Udvostručavajući veličinu svake godine, u proseku treba da prođe dve ili tri godine da bi se volumen povećao. Prema tome, ukoliko je tumor veći, utoliko je rizik širenja kancerogenih ćelija, putem cirkulacije, veći. Ove kolonije nazvane metastaze mogu da izazovu rak u čitavom telu.

Sa više ili manje uspeha, pokušava se da žene same nauče da opipavaju grudi (palpacija), ovo samostalno opipavanje vrši se svakog meseca, po mogućstvu 4 do 4 dana posle ciklusa, kada grudi povrate normalnu zapreminu. Ispitivanje se vrši po pravilu u stojećem i nagnutom položaju. Iako to nije precizno opipavanje, ipak ono može da natera ženu da se obrati lekaru. Ni čvorčić, ni uvlačenje kože, ni sekret iz dojke ne sme da se zanemari, ali to ne znači da će se neko benigno obolenje (cista, adenofibrom...) pretvoriti u tumor. Jer „čvorčić“ može biti kancerogen ali i ne. Medicinski pregled mora da se obavlja jednom godišnje. Opipavanje grudi se u tom slučaju vrši u okviru sistematskog godišnjeg pregleda koji se preporučuje svim ženama.

Mamografija ili radiološki pregled grudi danas je još uvek glavni pregled, kojim je moguće otkriti više od 90% tumorskih oštećenja. Pod uslovom da se obavi na specijalizovanom aparatu.

Dobroćudne promene su, ku-dikamo, najčešće. Njihovo prepoznavanje je vrlo jednostavno. Anomalije će se, sasvim sigurno razvijati počev od tkiva koja su sastavni deo građe mlečne žlezde. Hajde da se podsetimo na anatomiju.

Dojka se sastoji:

- od žlezde, i evo adenoma;
- od vezivnih vlakana, i evo fibroma;
- od masnog tkiva, i evo lipoma;

Dobroćudne promene

Dobroćudne promene su, ku-dikamo, najčešće. Njihovo prepoznavanje je vrlo jednostavno. Anomalije će se, sasvim sigurno razvijati počev od tkiva koja su sastavni deo građe mlečne žlezde. Hajde da se podsetimo na anatomiju.

Dojka se sastoji:

- od žlezde, i evo adenoma;
- od vezivnih vlakana, i evo fibroma;
- od masnog tkiva, i evo lipoma;

- od mlečnih kanala, i evo ciste ili galaktocela. Sasvim izuzetno a ne zasluži je ni pomena;

- angiom, proizašao iz krvnih sudova.

Benigne (dobroćudne) promene dugo benigne, ali mogu da se promene nagore i postanu maligne.

Ponekad veći broj dobroćudnih promena postoji istovremeno. Iznenađujuća pojava zloćudne promene uvek je moguća. Kontrole žena koje imaju dobroćudne promene treba da su češće u smislu traženja novih elemenata u istoj dojci ili u drugoj dojci, kako kliničkim pregledom, tako i rendgenskim snimanjem.

Dobroćudne promene ne menjaju ravnotežu građe dojke. One

rastu na samom mestu, ne izazivaju reakciju okoline. Po tome se razlikuje od zloćudnih.

Fibroadenom

Pošto su žlezde i vezivo tkivo međusobno usko izmešani, adenom i fibrom se uvek kombinuju u različitim odnosima.

Ako vezivno tkivo prevladuje, govori se o fibroadenom. Ako žlezdanog tkiva ima u većoj meri, govori se o adenofibromu. To je potpuno isto. Ovaj poremećaj se po opštem pravilu pojavljuje kod mlade devojke i mlade žene.

Ruka napipava „grudvicu“ čija prosečna zapremina varira od zrna graška do oraha, često je kvrgava, čvrstog sastava i veoma pokretljiva i beži ispod prstiju.

Ova se promena može, pred menstruaciju malo uvećati pokazujući da u njoj prevladuje žlezdano tkivo.

Nije retkost da ih ima više, bilo u istoj dojci, bilo u obe.

Fibroadenom ne iščezava, spon-tano. Treba ih obavezno uklanjati. Ako ga zadržite, znajte da će se ispuniti kalcijumom i da će, sa godinama, postati pravi „kamičak“. Uostalom, autori zvali su ove pro-

mene „kamenje dojke“. Stare ciste, zakrečene spolja takođe se tako nazivaju.

Da zaključim. Potrebno je specijalno napomenuti jednu naročitu vrstu adenoma, vrlo retku, sa značajnim i brzim razvojem, koji za nekoliko meseci može da dostigne veličinu dečije glave. Ova lezija ima naziv „filodni adenom“. U ovom slučaju se uvek preporučuje hiruška intervencija.

Pri pregledu mogu biti slobodno pokrenuti tako da se može desiti da ih, u početnim stadijumima, neiskusni čovek može proglasiti za fibroadenom ili cistu. Metastaze u pazušnoj jami su ređe nego u običnog raka dojke, a često zahvataju samo jedan limfni čvor u pazušnoj jami.

Rak pihtijastog izgleda (mucinozni), ovo je, takođe, jedan od ređih vidova raka dojke i iznosi samo 1 odsto svih vidova. Odlikuje se posedovanjem velike količine sluzi veće nego u običnog žlezdanog raka dojke.

Na preseku može da izgleda sasvim pihtijast, pa mu otuda i naziv.

(Nastaviće se)

(Izvodi iz knjige "Lekovitim biljem protiv karcinoma", autor Momčilo Moci Srećković, Slobomir, 2015.)

Recepti

Ražnjići od piletine

Piletina, kao i meso ostalih peradi, se brzo i lako priprema, servira i ima poželjna organoleptička svojstva. Vlakna su nežna i lagana za probavu.

Sastojci: 1/2 KG BELOG MESA (PILETINA), 1 ZELENA PAPRIKA, 1 CRVENA PAPRIKA, 1 TIKVICA, 25 DKG ŠAMPINJONA (MANJIH), 3 KAŠIKE ULJA (BOLJE JE KORISTITI MASLINOVO ULJE), 1 KAŠIKA SENFA, SOLI PO UKUSU.

Priprema: Pileće belo meso bez kosti i kože narezati na trake debljine otprilike 1,5 do 2 centimetra, pa trake narezati na pravilne kockice. Pomešati ulje, senf i so, pa namazati meso ovom smesom, omotati plastičnom folijom (ili staviti u vrećicu za smrzavanje) i ostaviti preko noći u frižideru.

Očistiti šampinjone, tikvicu oprati i narezati na kolutiće, papriku oč-

stiti od koštica i narezati na kockice slične veličine kao i meso. Na drveni ili metalni ražnjić nabadati naizmenično jedan komad mesa pa jedan komad povrća tako da bude šareno. Mogu se između dva komada mesa stavljati i dva komadića paprike (jer

je paprika tanka i pečenjem će se još stanjiti).

Ražnjiće peći na srednjoj vatri (ne sme biti prejaka jer će meso izgorjeti, ali ni preslaba, jer bi piletina mogla biti presuva) otprilike 7-8 minuta sa svake strane, nekoliko puta okrećući meso.

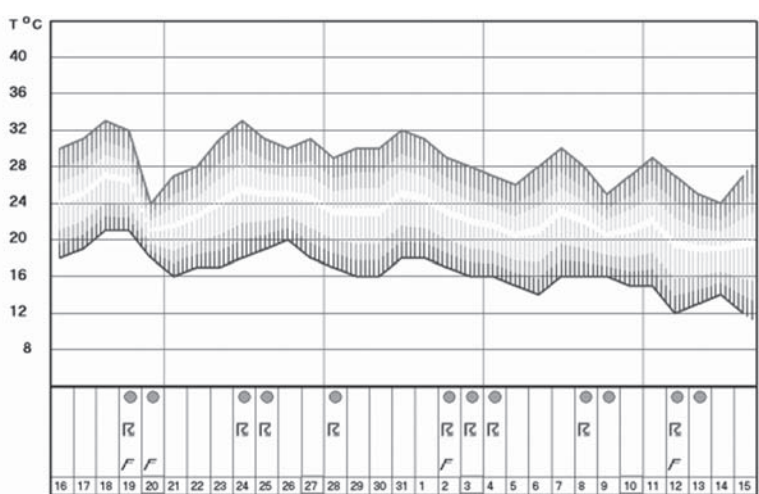
VREMENSKA PROGNOZA

Topliji i prosečno suv septembar

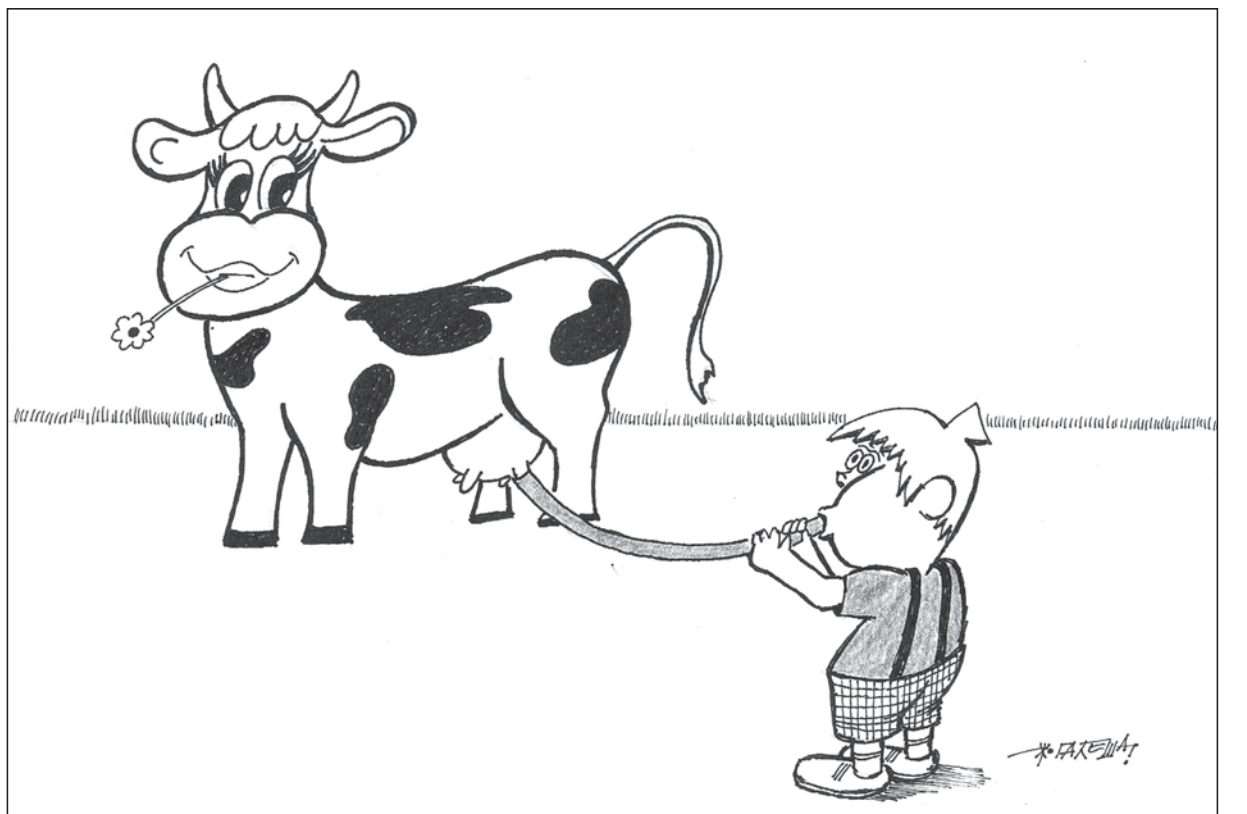
Srednja minimalna temperatura vazduha u septembru imaće vrednosti iznad višegodišnjeg proseka, pri čemu će njena vrednost u proseku viša za oko 1.0°S u odnosu na višegodišnji prosek. U Beogradu i široj okolini predviđa se vrednost septembarske srednje minimalne temperature vazduha od 14.5°S. Srednja maksimalna temperatura vazduha u septembru biće iznad višegodišnjeg proseka, sa vred-

nostima u proseku višim za oko 0.9°S u odnosu na višegodišnji prosek. U Beogradu i široj okolini srednja maksimalna temperatura vazduha tokom septembra biće oko 24.9°S. Mesečna suma padavina tokom septembra biće u granicama višegodišnjeg proseka sa vrednostima u proseku nižim za oko 8 mm u odnosu na višegodišnji prosek. U Beogradu i široj okolini septembarska suma padavina iznosiće oko 44 mm.

Prognoza vremena do 15. septembra

☐ ГРМЉАВИНА ☐ КИША ☐ МАГЛА ☐ СНЕГ ☐ ВЕТАР - МАКСИМАЛНА ТЕМП. - МИНИМАЛНА ТЕМП.

Promet roba na Produktnoj berzi

od 14.8. do 18.8.2017.

Najvažnije iz protekle nedelje:

- Pad cena soje
- Dešavanja na svetskim berzama

Žetva suncokreta je počela, a registrovani su i prvi ugovori za zrno novog roda. Za razliku od prethodne nedelje, ova nedelja je donela pad cena berzanskih proizvoda. Pad cena je primario trgovanje, što se vidi i na osnovu prometovane količine koja je obuhvatala 875 tona robe, što je za 55,7% manje nego prethodne nedelje. Finansijska vrednost prometa je iznosila 29.141.750,00 dinara i manja je za 53,0%.

Nakon prvobitnog perioda „testiranja“ tržišta od strane kupaca i prodavaca, sredinom nedelje je zaključen prvi ugovor za suncokret novog roda. Cena je startovala sa nivoa od 36,50 din/kg bez PDV-a (40,15 din/kg sa PDV-om), a taj nivo je održala do kraja nedelje. U odnosu na prethodnu godinu, kada je cena startovala sa 34,60 din bez PDV-a, početna cena je viša za 5,5%.

Cena kukuruza se kretala u opsegu od 16,90 do 17,00 din bez PDV-a.

U odnosu na prethodnu nedelju kukuruz je jeftiniji u proseku za 1,45%, odnosno nedeljni ponder iznosi 16,95 din (18,65 din/kg sa PDV-om).

Pšenica se kretala u užem cenovnom opsegu od prošlonedeljnog. Hlebno zrno je prometovano po cenama od 17,40 do 17,60 din, u zavisnosti od pariteta i kvaliteta prometovane pšenice. Ovonedljni ponder znosi 17,48 din (19,22 din sa PDV-om), što je za 0,99% niža cena nego prethodne nedelje.

Na tržištu soje je zabeležen najizraženiji pad cene. Zrno je jeftinije za 10,51% u odnosu na prethodnu nedelju i nakon prošlonedeljnog pika, usledio je pad cene. Soja se u proseku prometovala po ceni od 53,67 din (59,03 sa PDV-om).

Raž je prometovana po 17,00 din (18,70 din/kg sa PDV-om), odnosno cena se nije menjala.

direktor
Miloš Janjić

Pregled zaključenih i ponuđenih količina, kao i dijapazon zaključenih i ponuđenih cena poljoprivrednih proizvoda tokom protekle nedelje, dati su u sledećoj tabeli:

ROBA	PONUĐENA KOLIČINA (t)	CENA PONUDE DIN/KG SA PDV-OM	ZAKLJUČENA KOLIČINA (t)	ZAKLJUČENA CENA DIN/KG SA PDV-OM	PROMENA U ODNOSU NA PRETHODNU NEDELJU
Kukuruz veštački sušen, rod 2016.	150	18,59-18,70	25	18,59	-1,45%
Kukuruz prirodno suv, rod 2016.	25	18,70	25	18,70	
Kukuruz veštački sušen, rod 2016. gratis lager do 31.8.	200	19,14	-	-	-
Pšenica, rod 2017.	500	19,14-19,36	200	19,14-19,36	-0,99%
Soja, rod 2016.	75	57,20-62,70	75	57,20-62,70	-10,51%
Soja, rod 2017. isporuka sep-okt	500	55,00	-	-	-
Suncokret, rod 2017.	2950	40,15-42,35	450	40,15	-
Stočni ječam, rod 2017.	110	17,38	-	-	-
Raž, rod 2017.	100	18,70	100	18,70	-
Suncokretova pogača	130	19,80	-	-	-

PRODEX

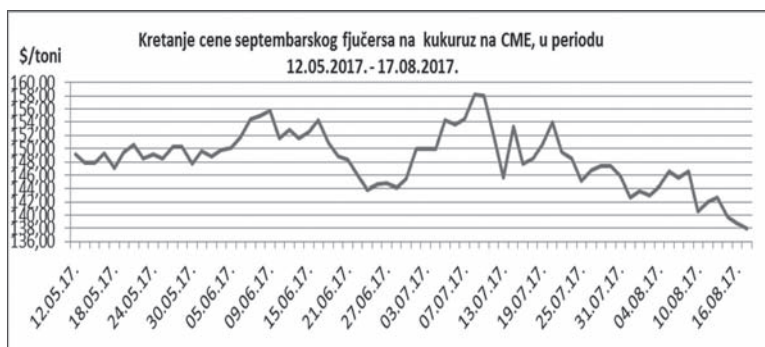
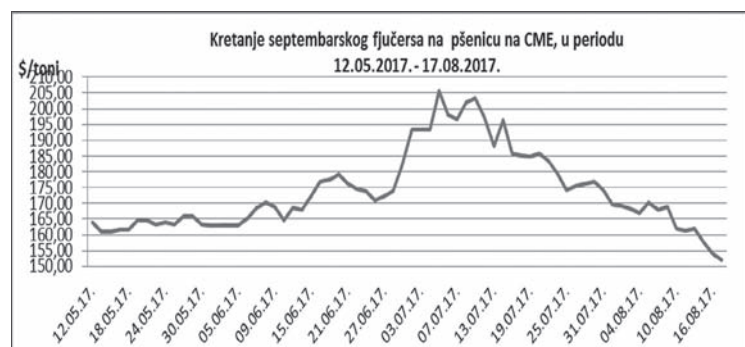
Pad cena je uticao na pad vrednosti berzanskog indeksa, čija je vrednost za 1,34 poena viša

u odnosu na prethodnu i na dan 17.08.2017. nalazi se na nivou od 212,18 indeksna poena.

Cene poljoprivrednih proizvoda u protekloj nedelji na vodećim robnim berzama su bile sledeće:

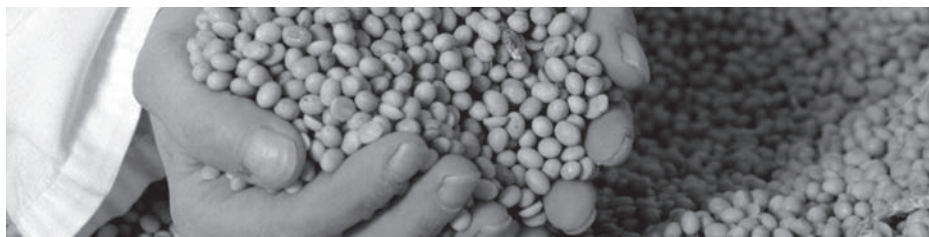
PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP, SEPTEMBARSKI FJUČERS 2017.					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Pšenica	160,50 \$/t	162,04 \$/t	157,78 \$/t	154,03 \$/t	152,12 \$/t
Kukuruz	141,96 \$/t	142,75 \$/t	139,84 \$/t	138,73 \$/t	137,95 \$/t

U Čikagu u odnosu na prethodnu nedelju, pšenica je pojeftinila 5,99%, a kukuruz je pojeftinio 1,90%. I pored slabijeg roda pšenice u SAD, dobra žetva u regionu Crnog mora povećala je globalnu ponudu i to je uticalo na pad cena pšenice u Čikagu.

PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Soja, zrno, sep 17.	344,74 \$/t	344,74 \$/t	338,64 \$/t	338,64 \$/t	341,80 \$/t
Sojina sačma, sep 17.	299,50 \$/t	300,20 \$/t	295,80 \$/t	294,60 \$/t	296,10 \$/t

U Čikagu u odnosu na prethodnu nedelju, soja (septembarski fjučers) je pojeftinila 0,41%, a sojina sačma (septembarski fjučers) je poskupela 0,10%.

BUDIMPEŠTA	
PŠENICA	KUKURUZ
-	146,31 €t (fjučers sep 17)

EURONEXT PARIZ	
PŠENICA	KUKURUZ
156,50 €t (fjučers sep 17)	161,25 €t (fjučers nov 17)

U Budimpešti u odnosu na prethodnu nedelju kukuruz je poskupeo 0,62%. U Parizu u odnosu na prethodnu nedelju, pšenica je pojeftinila 3,10%, a kukuruz je pojeftinio 2,57%.

E-mail: nsberza@eunet.rs,
internet sajt: www.proberza.co.rs
INFO SLUŽBA
021/443-413 od 7³⁰ do 14³⁰

SPONZOR
Francuski hibridi kukuruza i suncokreta
Limagrain d.o.o.
21000 Novi Sad, Radnička 30a
Tel: 021/4750-788; Fax: 021/4750-789
miroslav.sidor@limagrain.com
branimir.alivovodic@limagrain.com
www.limagrain.rs

*Objavljeni nedeljni ponderi cena nisu zvaničan podatak, usled činjenice da su obuhvaćeni podaci o trgovanju do trenutka štampanja informatora.

VOĆE 14.8.2017. - 21.8.2017.

Mesto prikupljanja cena: Beograd - kvantaška pijaca

R.B.	Proizvod	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Ananas (sve sorte)	Uvoz(Kostarika)	kg	140.00	140.00	140.00	bez promene	vrlo slaba
2	Banana (sve sorte)	Uvoz(Ekvador)	kg	100.00	120.00	105.00	bez promene	prosečna
3	Borovnica (sve sorte)	Domaće	kg	700.00	900.00	700.00	-	vrlo slaba
4	Breskva (sve sorte)	Domaće	kg	40.00	120.00	55.00	bez promene	dobra
5	Grejpfrut (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	210.00	215.00	215.00	rast	vrlo slaba
6	Grožđe (belo ostale)	Domaće	kg	90.00	100.00	100.00	pad	prosečna
7	Grožđe (crno Kardinal)	Uvoz(Makedonija)	kg	125.00	130.00	125.00	rast	prosečna
8	Grožđe (crno ostale)	Domaće	kg	90.00	100.00	100.00	bez promene	prosečna
9	Jabuka (Delišes ruž.)	Domaće	kg	60.00	60.00	60.00	-	vrlo slaba
10	Jabuka (Delišes zlatni)	Domaće	kg	60.00	70.00	65.00	-	prosečna
11	Jabuka (Greni Smit)	Domaće	kg	50.00	70.00	65.00	-	prosečna
12	Jabuka (Mucu)	Domaće	kg	60.00	60.00	60.00	pad	vrlo slaba
13	Jabuka (ostale)	Domaće	kg	40.00	60.00	60.00	bez promene	prosečna
14	Kajsija (sve sorte)	Domaće	kg	50.00	100.00	50.00	pad	slaba
15	Kivi (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	330.00	330.00	330.00	-	vrlo slaba
16	Kruška (ostale)	Domaće	kg	70.00	100.00	70.00	bez promene	prosečna
17	Kupina (sve sorte)	Domaće	kg	200.00	200.00	200.00	rast	slaba
18	Lešnik (očišćen)	Domaće	kg	950.00	950.00	950.00	rast	prosečna
19	Limun (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	175.00	175.00	175.00	bez promene	prosečna
20	Malina (sve sorte)	Domaće	kg	280.00	400.00	280.00	-	slaba
21	Nektarina (sve sorte)	Domaće	kg	60.00	100.00	80.00	rast	dobra
22	Orah (očišćen)	Domaće	kg	1100.00	1100.00	1100.00	-	prosečna
23	Pomorandža (sve sorte)	Uvoz(Grčka)	kg	135.00	140.00	135.00	rast	prosečna

POVRĆE 14.8.2017. - 21.8.2017.

Mesto prikupljanja cena: Beograd - kvantaška pijaca

R.B.	Proizvod	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Blitva (sve sorte)	Domaće	veza	15.00	15.00	15.00	rast	slaba
2	Boraniya (olovka)	Domaće	kg	150.00	150.00	150.00	bez promene	vrlo slaba
3	Boraniya (žuta)	Domaće	kg	150.00	150.00	150.00	bez promene	vrlo slaba
4	Brokola (sve sorte)	Domaće	kg	150.00	150.00	150.00	bez promene	vrlo slaba
5	Celer (sve sorte)	Domaće	kg	70.00	90.00	80.00	bez promene	prosečna
6	Cvekla (sve sorte)	Domaće	kg	30.00	30.00	30.00	bez promene	slaba
7	Dinja (sve sorte)	Domaće	kg	25.00	25.00	25.00	rast	prosečna
8	Karfiol (sve sorte)	Domaće	kg	130.00	130.00	130.00	rast	vrlo slaba
9	Krastavac (salatar)	Domaće	kg	35.00	50.00	40.00	rast	dobra
10	Krompir (beli)	Domaće	kg	25.00	30.00	25.00	bez promene	dobra
11	Krompir (crveni)	Domaće	kg	25.00	30.00	25.00	bez promene	dobra
12	Kupus (sve sorte)	Domaće	kg	25.00	35.00	25.00	pad	dobra
13	Lubenica (sve sorte)	Domaće	kg	15.00	15.00	15.00	bez promene	prosečna
14	Luk beli (sve sorte)	Domaće	kg	300.00	350.00	350.00	bez promene	dobra
15	Luk crni (sve sorte)	Domaće	kg	15.00	30.00	25.00	bez promene	dobra
16	Paprika (Babura)	Domaće	kg	40.00	40.00	40.00	rast	dobra
17	Paprika (ljuta)	Domaće	kg	35.00	100.00	100.00	-	dobra
18	Paprika (ostala)	Domaće	kg	35.00	70.00	60.00	pad	dobra
19	Paprika (šilja)	Domaće	kg	40.00	45.00	40.00	pad	dobra
20	Paradajz (chery)	Domaće	kg	120.00	150.00	120.00	pad	slaba
21	Paradajz (sve sorte)	Domaće	kg	25.00	40.00	40.00	pad	dobra
22	Pasulj (beli gradištanac)	Uvoz(uvoz)	kg	200.00	200.00	200.00	pad	dobra
23	Pasulj (beli tetovac)	Uvoz(uvoz)	kg	220.00	220.00	220.00	pad	dobra
24	Pasulj (beli)	Uvoz(uvoz)	kg	220.00	220.00	220.00	bez promene	prosečna
25	Pasulj (šareni)	Uvoz(uvoz)	kg	270.00	280.00	280.00	bez promene	dobra
26	Pasulj (žuti)	Uvoz(uvoz)	kg	200.00	280.00	280.00	rast	prosečna

IZVEŠTAJ ZA ŽITARICE, ULJANE KULTURE I KRMNO BILJE

* Kvalitet proizvoda je prema JUS standardima ukoliko drugačije nije naznačeno

GAZDINSTVO Mesto prikupljanja cena: Loznica

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	džak 50kg	Domaće	kg	18.00	22.00	20.00	bez promene	prosečna

MALOPRODAJA Mesto prikupljanja cena: Loznica

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, veštački sušen)	džak 50kg	Domaće	kg	18.00	22.00	20.00	bez promene	prosečna
2	Pšenica	džak 50kg	Domaće	kg	18.00	22.00	20.00	bez promene	prosečna
3	Sojina sačma (44% proteina)	džak 33kg	Domaće	kg	65.00	80.00	70.00	bez promene	prosečna
4	Stočno brašno	džak 33kg	Domaće	kg	16.00	18.00	17.00	bez promene	dobra
5	Suncokretova sačma (33% proteina)	džak 33kg	Domaće	kg	30.00	45.00	35.00	bez promene	prosečna

PIJACA Mesto prikupljanja cena: Loznica

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	džak 50kg	Domaće	kg	18.00	22.00	20.00	bez promene	prosečna
2	Lucerka (seno u balama)	bala 12-25kg	Domaće	kg	16.00	20.00	18.00	bez promene	prosečna
3	Pšenica	džak 50kg	Domaće	kg	20.00	24.00	22.00	bez promene	slaba
4	Sojino zrno	džak 50kg	Domaće	kg	40.00	60.00	50.00	bez promene	slaba
5	Stočni ječam	džak 50kg	Domaće	kg	20.00	24.00	22.00	rast	prosečna
6	Stočno brašno	džak 33kg	Domaće	kg	14.00	16.00	15.00	bez promene	dobra

SILOS Mesto prikupljanja cena: Loznica

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Stočno brašno	džak 33kg	Domaće	kg	14.00	16.00	15.00	bez promene	prosečna

CENE ŽIVE STOKE

Mesto prikupljanja cena: Loznica - stočna pijaca

* Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

R.B.	Naziv živ.	Težina/uzrast	Rasa	Cena (din)			Trend	Ponuda, broj grla
				min	max	dom		
1	Jagnjad	sve težine	sve rase	250.00	280.00	270.00	bez promene	11-15
2	Jarad	sve težine	sve rase	210.00	240.00	230.00	bez promene	6-10
3	Koze	sve težine	sve rase	140.00	160.00	150.00	bez promene	6-10
4	Krmače za klanje	>130kg	sve rase	110.00	130.00	120.00	bez promene	0-5
5	Ovca	sve težine	sve rase	150.00	170.00	160.00	bez promene	6-10
6	Prasad	16-25kg	sve rase	250.00	280.00	270.00	bez promene	31-50
7	Prasad	<=15kg	sve rase	270.00	300.00	280.00	bez promene	31-50
8	Tovljenici	80-120kg	sve rase	140.00	180.00	160.00	bez promene	0-5

IZVEŠTAJ O CENAMA ŽIVE I ZAKLANE STOKE U KLANICAMA

Mesto prikupljanja cena: Beograd klanica

* Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

R.B.	Naziv živ.	Težina/uzrast	Rasa	Cena (din)			Trend	Ponuda, broj grla
				min	max	dom		
1	Bikovi	>500kg	HF	210.00	230.00	220.00	bez promene	prosečna
2	Bikovi	>500kg	SM	250.00	255.00	250.00	bez promene	prosečna
3	Tovljenici	80-120kg	sve rase	205.00	210.00	209.00	bez promene	prosečna

MALI OGLASI

POLJOPRIVREDNA MEHANIZACIJA

- Na prodaju Honda kosilica. Tel: 064/548-97-30.
- Prodajem mašine-rotative,remontovane, za vađenje koštice iz voća (višnja, šljiva, kajsija, breskva), kapacitet do pet tona na sat. Tel: 063/514-133
- Prodajem Špartač je četvoredni sa SO oprugama. Tel: 064/993-0513
- Prodajem sačuvan i neisteran traktor imt 542 sa kabinom
- Poslednjih 15 godina napravio možda 100 sati rada. Tel: 060/454-5604
- Prodajem kombajn Đura Đaković1620 na prodaju, ispravan u žetvi, ima i heder za kukuruz, cena 8000e - može i dogovor. Tel: 060/414-6545
- Na prodaju traktor IMT 565. Tel: 063/768-6355
- Prodajem traktor case 5150. Tel: 064/193-6997
- Prodajem kombajn, u Popincima. Cena po dogovoru. Tel: 062/554-305
- Na prodaju Motokultivator Garlatt 3 KS. Tel: 064/218-74-00.
- Na prodaju Zmaj 142 1990.god. 77kW. Tel: 060/322-04-05.
- Na prodaju motokultivator, freza u odličnom stanju benzinac mali potrošač jako malo radio. Briksov motor nemačke proizvodnje, tri konjske snage. Tel: 064/200-41-00.
- Prodajem: Traktor IMT 533 sa urađenom generalkom i novom glavom, godina proizvodnje 1977, špediter 1,5 tona nosivosti i trokrilnu drljaču, cena po dogovor. Zvati posle 16 časova. Tel: 022/671-032
- New Holland. U odličnom stanju ispravan servisiran... Prednja hidraulika i kardan, cena nije fixna moguć dogovor. Snaga motora: 135 kW 184 KS Godina proizvodnje: 2008. Tel: +38592/364-50-71.
- Na prodaju Massey Ferguson 3090, 1988. god. u odličnom stanju, registrovan. Snaga motora: 809 kW 1.100 KS. Tel: 063/531-155.
- Na prodaju tri Rakovice. Rakovica 60, 1975. god. 2500 EUR,Rakovica 65, 1987. god. 3.500 EUR i Rakovica 65, 1989. god. 4.200 EUR. Tel: 063/531-155.
- Prodajem dvoredni kombajn Berko. Tel: 064/106-91-63.
- Prodajem kombajn Deutz Fahr. Tel: 063/836-18-59.
- Na prodaju zmajevi kombajni 141 i dva 142 sa kukuruznim uređajem i sečkom i hederom sa uređajem za sunčokret, zmajev berac 223, krunjač sa elevatorom za klip i elevatorom za cokove (pogon elektro motor i kardan), Lifamov elevator za kukuruz i slamu duzine 9m, kumušalka za kukuruz 12 valjaka. Tel:064/132-98-60.

OPREMA

- Prodajem rotacionu kosačicu SIP Šempeter, u dobrom stanju, remontovana pre dve sezone, u radu. Tel : 064/870-9455.
- Na prodaju prskalica Morava m 100 litara. U vrlo dobrom stanju. Kapacitet 100 litara. Motor dmb 1.8kw, pumpa originalna Morava. Crevo visokog pritiska novo 50 metara (2x25m). Pištolj-top nov italijanski sa keramičkom diznom. Mešač tečnosti... Veoma mali potrošač. Tel: 064/276-19-82.
- Prodajem Tifon marke Agropanonka, duzine 220 metara sa krilima. Tel: 064/497-08-20.
- Na prodaju klimer. Tel: 064/960-86-33.
- Na prodaju samoutovarna prikolica za detelinu. Tel: 069/169-19-82.

VOĐENJE KNJIGOVODSTVA POLJOPRIVREDNIM GAZDINSTVIMA

KNJIGOVODSTVENA AGENCIJA "BILANS VM"

Trg Vojvođanskih brigada BB
Sremska Mitrovica, Tel: 064/06-06-450

- Na prodaju žitna sejačica sa lulama engleske proizvodnje. Širine 2,5m. Garažirana. Tel: 063/778-68-44.
- Na prodaju setvospremač širine 2,80, u dobrom stanju. Tel: 066/208-498.
- Prodajem traktorsku prikolicu. Tel: 060/735-00-58.
- Prodajem Zmaj berač, dvoredni, za kukuruz - 222. Tel: 063/825-65-14.
- Na prodaju bočna kosa Olt. Tel: 061/171-50-38.
- Na prodaju rasturivač za đubrivo odžaka. Tel: 069/147-12-65.
- Na prodaju 2 pluga sa tri brazde IMT i 1 plug sa dve brazde IMT. Tel: 022/715-641.
- Na prodaju dve prikolice Zmaj, 7 T, registrovane, u odličnom stanju. Tel: 022/715-641.
- Prodajem prikolicu za prevoz stoke. Dimenzije dužina 2.2 metra, širina 1.3 metra, dubina 1 metar. Kombinacija drvo-metal. Tel: 022/458-050.
- Na prodaju plug i špartač i drljača. Tel: 063/425-797.
- Na prodaju trobradni plug IMT 756. Tel: 061/222-74-32.
- Prodajem dvobrazni plug IMT-701. 14 coli. Visina 70 cm. Cena: 170 evra. Tel: 064/155-98-38.
- Prodajem John Deere kombajn 1075 H4; širina hedera 4,9 metara, bunker 5 tona, 5 slamotresa, hidropogon, sečka, klima. Cena: dogovor. Tel: 064/700-58-75
- Prodajem dvobrazni plug. Cena dogovor. Tel:022/662-077 (Stanko).
- Na prodaju presa za seno poljska Z 224, 1987. god, u odličnom stanju. Tel: 063/531-155.
- Spingla za Zmajeve prikolice. Tel:063/890-76-75.
- Prodaja poljoprivrednih mašina. Setvospremači. Tel:063/832-83-73.
- Setvospremač širine 2,80, u dobrom stanju. Tel:066/208-498.
- Muzilica. Skoro nova, radila do 3h, očuvana, uz nju idu i cevi i sve što je potrebno. Tel: 065/271-37-78.
- Plug Leopard L 30 sa točkom. Tel: 066/208-498.
- Prodajem vrata za hladnjacu dimenzija 90x195cm, vrlo malo korištena u odlicnom stanju,za vise informacija pozovite... Tel: 064/166-89-12.
- TopLiner. Tel: 061/264-23-66.
- Prodajem: plug, špartač i drljaču. Tel: 063/425-797.
- Prodajem rasturivač za đubrivo odžaka. Tel: 069/147-12-65.
- Prodajem trobradni plug IMT 756. Tel: 061/222-74-32.
- Prodajem Špartač 2 reda IMT. Tel: 064/224-61-03.
- Prodajem tanjiraču 24 tanjira, leskovačka. Može i zamena za veću. Tel: 064/224-6103.
- Prodajem dve prskalice za traktor "Metalna RAU" od 350 litara. Tel: 064 /539-53-12.
- Tanjirača Lemind sa drvenim ležajevima i od 20 tanjira.Očuvana nije puno radila, tanjiri su kao novi. Tel: 063/756-13-17.
- Prodajem frezu Honda sa svim priključcima. Tel: 065/2666-420.
- Prodajem dvobrazni plug IMT-701. 14 coli. Tel: 064/155-98-38.
- Prikolica Wegler FK57-kiperka. Prikolica ima papire. Po registraciji nosivosti je 5700 kg. Kipu je na levu i desni stranu. Ima crevo za kipovanje kao i mogućnost ručnog kipovanja. Posедуje originalne držače. kabel za signalizaciju. Drveni pod. Gume su u odličnom stanju. Tel: 064/155-98-38.
- Prodajem cisternu osočaru 2400 litara Majejica nosila samo vodu i čičak valjak za drobljenje busa i veću količinu rakije. Tel: 064/18-75-660.
- Prodajem plug špartač za kukuruz, vinograd i dve drljače za konjsku zapregu ili Etno kuću. Tel: 064/035-11-25.
- Prodajem IMT dvobrazni plug. Tel: 066/312-736.
- Prikolica 5 tona kiper u dobrom stanju. Tel: 064/374-01-77.
- Prodajem prohromski sud-kotlić zapremine 350 lit, proizvedeno u Švajcarskoj. Tel: 063/514-133
- Potpuno nova traktorska prikolica marke Emind 7K (Zmajeva), nosivosti 7 tona, najkvalitetnija izrada. Trostrano kipovanje. Tel: 063/304-808
- Mešalica sa obrtnim magnetnim poljem, pogodna za mešanje hemikalija. Tel: 022/310-545
- Prodajem kazan za šurenje pilića. Tel: 064/381-1671
- Na prodaju mašina za čerupanje pilića, kapacitet 4 komada odjednom, motor monofazni. Tel: 064/381-1671
- Na prodaju merač obradene površine za kombajne. Tel: 022/310-545
- Prodajem jasje za osvce, bagremove, hitno. Tel: 066/391-254
- Na prodaju vučene i nošene V tanjirače. Tel: 063/832-8373
- Na prodaju Livena poluga za vuču i vučnik od Rakovice. Tel: 061/200-3217
- Na prodaju pasirka za voće. Tel: 064/135-4772
- Na prodaju hidraulična poluplatforma. Tel: 063/506-715
- Na prodaju muzilica za koze Diva. Tel: 022/555-178
- Na prodaju mlatilica za repu. Tel: 06-4/127-2902
- Na prodaju oprema za matično jato brojlera ili tov pilića. Tel: 064/017-7952
- Na prodaju tifon za navodnjavanje Zmaj Z356. Tel: 022/430-444
- Na prodaju prikolica, dužina tovarnog dela 245, širina 110, višenamenska, pogodna za prevoz stoke. Tel: 064/249-9961
- Prodajem elevator, nekorišćen nekoliko godina, za više informacija pozvati. Tel: 064/249-9961

Prodajem krunjač ručni, tučani. Tel: 022/685-081, 064/4615-799

Prodajemo univerzalni selektor za čišćenje zrna i semena svih poljoprivrednih kultura, cveća i ukrasnog bilja.
Tel: 063/8334-064 i 063/589-780

- Prodajem špediter Dubrava 1991, 4m dužina, tablica, za više informacija kontakt, vredi pogledati! Tel: 064/2-49-9961
- Prodajem setvospremač u odličnom stanju, za više informacija kontakt telefon. Tel: 064/249-9961
- Prodajem dvobrazni plug u dobrom stanju. Tel: 064/249-99-61
- Prodajem drljaču u dobrom stanju. Tel: 064/249-9961
- Prodajem plug prevrtač za frezu. Tel: 064/579-3357
- Prodajem plug jednobrazni za parice. Tel: 064/586-7554
- Prodajem očuvan rasturivač i ispravan sa kardanom. Tel: 064/586-7554
- Prodajem sejalicu za kukuruz i sunčokret PanonijaBecker. U odličnom stanju. Prvi vlasnik. Tel: 062/487-159
- Prodajem pojilica za goveda. . . Pojilica radi na sistem povezanih sudova, ima jedan centralni sud sa plovkom i iz njega se razvodi na pojilice. Tel: 061/177-2464
- Prodajem Kveč za muljanje groždja ispravan u radnom stanju. Tel: 063/56-5-689
- Prodajem jedno jutro zemlje na izlazu iz Lačarka sa leve strane prema Martincima. Tel: 062/87-78-380.
- Prodajem stariju kuću u Šuljmu. Tel: 022/632-263 i 069/24-04-964.
- Prodajem kuću na tri sprata 13,60x11m2 u Lačarku, Cerska 106 može zamena za kuću u Bosni ili za kombi. Tel: 00/941/632/414-078.
- Prodajem dva jutra zemlje pored asfalta i 2,5 jutra pod šumama i kuću u selu Ljuba kod Erdevika. Tel: 069/613-632 02/613-632.
- Prodajem 75 ari zemlje u Nočaju. Tel: 063/248-011
- Prodajem kuću u Sremskoj Mitrovici 85m2 plus pomoćne prostorije, plac 9,5 ari. Tel: 064/806-08-00
- Prodajem jutro šume u Kuzminu, Vrtič. Tel: 668-790
- Prodajem jedno jutro zemlje na izlasku iz Lačarka sa leve strane prema Martincima. Tel: 062/8778-380
- Prodajem kuću sa centralnim grejanjem, Matije Hudi, 52.000 evra, cena nije fiksna. Tel: 063/166-18-50
- Prodajem kuću na tri sprata 13,60h11 m2 u Lačarku , Cerska 106, može zamena za kuću u Bosni ili za kombi. Tel: 00941632414078

ZEMLJA, PLACEVI, KUĆE, STANOVNI, LOKALI

- Prodajem kuću površine 110m2, centralno grejanje, novo kupatilo. Karadorđeva 22, Sremska Mitrovica. Tel: 063/150-20-17 i 022/621-051
- Prodajem 75 ari zemlje u Nočaju. Tel: 063/248-011.
- Prodajem kuću u Sremskoj Mitrovici ulica Karadorđeva. Tel: 060/640-22-66.
- Prodajem kuću 200m2, tri celine sa dvoreištem 10 ari i pomoćnim objektima uži centar Sremske Mitrovice. Tel: 063/7793-1723 i 022/625-380.
- Prodajem kuću u Novom Sadu 300m2, povoljno. Tel: 063/55-33-25.
- Kuća na prodaju severno od Planinske 160m2 zamena za garsonjeru uz doplatu. Zvati posle 16 časova. Tel: 062/869-9-843.
- Prodajem kuću sa lokalom 250m2 na 10 ari placa preko puta Pokrajinskog supa, Palanka 128, Sremska Mitrovica. Tel: 061/655-34-24.
- Prodajem plac (8.005 m2) sa kućom, objektima i ispuhom za koze, vinogradom, voćnjakom i livadom na Lipovači kod Šida (prilaz sa 3 strane), ili menjam za kuću u Erdeviku. Dogovor. SMS/Tel: 064/1629-737
- Izdajem jednosoban stan u Sremskoj Mitrovici, Naselje Matije Hudi. Tel: 022/626-209 i 063/535-530.
- Prodajem dvosoban stan u naselju Orao, prvi sprat, CG, 67m2. Tel: 063/321-255
- Prodajem dvosoban stan u naselju Stari most, četvrti sprat, CG, 58m2. Tel: 065/32-11-255
- Prodajem jednosoban stan prva zgrada do Zmajeve škole, u nadogradnji 35m2, uknjižen, potpuno namešten. Povoljno. Tel: 062/302-853.
- Izdajem namešten stan u Kamenjaru. Tel: 064/652-26-04.
- Prodajem 75 ari zemlje u Nočaju. Tel: 063/248-011.
- Prodajem kuću u Sremskoj Mitrovici ulica Karadorđeva. Tel: 060/640-22-66.
- Prodajem vikendicu sa šljivikom u Krčedinu sa pogledom na Dunav (vikend zona). Plac 42 ara, 220 stabala šljiva 12 godina stare, asfaltni put, trofazna struja. Cena 20.000 evra. **Mob: 063/592-235**
- Prodajem kuću u Karadorđevnoj ulici 90m2 plac 5 ari. Tel: 063/321-255.
- Prodajem kuću sa lokalom preko puta Pokrajinskog SUP-a, ulica Palanka 128. Tel: 061/655-34-24.
- Prodajem jutro zemlje u Kuzminu potez Vrtič. Tel: 668-790.
- Prodajem zemlju u Građevinskoj zoni u Sremskoj Mitrovici preko puta "Provamina" 56 ari. Cena 4 eura po kvadratu. Tel: 069/622-453.
- Prodajem spratnu kuću 240m2 i pomoćnu zgradu, naselje Orao, moguća zamena. Tel:060/624-06-20
- Prodajem kuću sa pomoćnom zgradom u Lačarku. Tel: 022/670-495.
- Prodajem kuću u Sremskoj Mitrovici. Tel: 062/86-99-843.
- Prodajem novu Vilu 400m2 na 7 ari placa u Sremskoj Mitrovici, ulica Desanke Maksimovića šest stanova i potpuno zasebnim ulazima, dozvoljena nadogradnja i proširenje . Moguća kupovina na više godišnjih rata. Tel: 065/3611-6-38.
- Prodajem 75 ari zemlje u Nočaju. Tel: 063/248-011.
- Prodajem kuću u Sremskoj Mitrovici 85m2 plus pomoćne prostorije, plac 9,5 ari. Tel: 064/806-08-00.
- Prodajem u Jarku poljoprivredno zemljište potes crkvice površine 1-80-55ha=3,25 jutara, parcela br.428/4. Tel: 022/624-415 i 065/601-05-80

SREMSKA POLJOPRIVREDA

PRETPLATITE SE!!!

Godišnja pretplata 800,00 dinara

Svakog meseca na Vašu adresu

Novine za savremenu poljoprivredu

Nazovite smesta **615-200**

ZEMLJA, PLACEVI, KUĆE, STANOVNI, LOKALI

- Prodajem 5 jutara zemlje u Kuzminu u dva komada na putu ka Bosutu. Tel: 063/80-54-976.
- Prodajem kuću u Karađorđevoj ulici 90m2 plac 5 ari. Tel: 063/321-255.
- Prodajem kuću 120m2 u ulici Tarasa Ševčenka 80, cena 33.000 evra. Tel: 060/613-2706 i 613-270.
- Prodajem kuću u Staroj Pazovi od 150m2 sa pratećim objektima na placu od 18 ari. Struja, voda, telefon, plin.

POLJOPRIVREDNI PROIZVODI

- Prodajem baliranu detelinu oko 1000 bala nije kislalazi se u seniku. Tel: 063/845-08-37.
- Prodajem suve tikve vrg. Imam više vrsta, stare su 7 godina, u količini do 10 000 komada. Tel: 065/237-53-43.
- Na prodaju balirana detelina lucerka. Tel: 064/217-77-33.
- Prodajem pasulj žuti ili takozvani "sumporaš". Prebran ručno. Pakovan u vrećice po 10 kilograma. Tel: 064/210-62-11.
- Svež plod aronije, prva klasa, berba 2014, 350 din/kg. Na veće količine dogovor. Tel: 062/966-55-35.
- Na prodaju paulovnja (Paulownia) – seme. Tel: 064/281-06-62.

- Prodajem dvogodišnje i trogodišnje sadnice aronije, ove godine radjaju. Tel: 064/319-31-12.
- Prodajem raž, količina oko 2t. Srem, okolina Iriga. Tel: 062/155-92-99.
- Prodajem baliranu detelinu. Tel: 064/870-94-55.
- Prodajem rasad paprike babure Blondi i Bobita. Tel: 063/510-868.
- Prodajem očišćene lešnike prve klase na manje količine, do 100kg. Za dogovor oko dostave ili za više informacija pozvati na broj telefona dat u oglasu. Tel: 063/204-089.
- Prodajem raž, količina oko 2t. Srem, okolina Iriga. Tel: 062/155-92-99.
- Prodajem baliranu detelinu 500 bala. Tel: 060/167-64-53.
- Prodajem očišćene lešnike prve klase na manje količine, do 100kg. Tel: 063/204-089.
- Prodajem kruške viljamovke za rakiju. Tel: 065/865-4999
- Prodajem kvalitetno domaće vino. Tel: 060/360-3505
- Prodajemo grožđe za vino i rakiju. Tel: 064/120-9911
- Na prodaju kivi sadnice ! Hayward, Bruno, Abbott, Monty, Tomuri, Matua kao i još mnogo drugih sorti rezultat 35-ogodišnjeg rada. Tel: 064/033-7770
- Prodajem seno, mešavina trave i deteline. Može prevoz. Tel: 022/480-255
- Na prodaju ovogodišnja detelina odličnog kvaliteta. Bale deteline su dobro sačuvane pod šupom. Imao ukupno oko 900 bala. Tel: 063/860-0189

USLUGE, POSLOVI

- Ozbiljna žena, radila bih kućne poslove, plata po dogovoru. I prodajem očuvan kauč, cena po dogovoru. Tel: 066/939-26-58.
- Potrebna slobodna žena bez obaveza do 40 godina za kućne poslove. Tel: 063/616-150.
- Žena 57 godina čuvala bi starije osobe područje Sremska, Mačvanska Mitrovica i Lačarak. Tel: 064/524-91-53.
- Dajem privatne časove opšteg konverzacionog engleskog jezika, dolazim lično na kućnu adresu , a može i preko skajpa. Tel: 065/532-90-57
- Uslužno krečenje i gletovanje popust za penzionere 30%. Tel: 061/145-6652
- Pouzdana i ozbiljna osoba nudi pomoć u domaćinstvu ili čuvanje dece u Sremskoj Mitrovici. Tel: 064/490-14-85
- Slikam portrete u svim tehnikama (olovka, pastel, ulje) prodajem slike (ulja na platnu, akvareli i druge tehnike). Tel: 062/971-37-52.

SREMSKA POLJOPRIVREDA

• Sa "Sremskom poljoprivredom" na sremskim poljima, farmama i vašim gazdinstvima

• „Sremska poljoprivreda“ svakog drugog petka na kioscima i u pretplati na vašu adresu

• Kako da unapredite sopstveni agrobiznis – kako do boljih prinosa na vašim poljima, kako do profitabilnog uzgoja na vašim farmama...

• Dragoceni saveti eminentnih stručnjaka, samo u vašoj „Sremskoj poljoprivredi“

SREMSKA POLJOPRIVREDA

MARKETING
Tel/fax 022/610-496
Mob:063/8526-021
E-mail:poljoprivreda@sremskenovine.co.rs

**VOĐENJE KNJIGOVODSTVA
POLJOPRIVREDNIM GAZDINSTVIMA
KNJIGOVODSTVENA AGENCIJA
"KURIR-2"**

Trg Vojvođanskih brigada BB
Sremska Mitrovica, Tel: 063/404-950

DOMAĆE ŽIVOTINJE

- Prodajem debele svinje, cena po dogovoru. Tel: 064/120-9911.
- Prodajem 5 krava simentalke, 3 su u drugoj laktaciji i dve junice su oteľjene pre dvadeset dana sa jednim teletom svaka, sve krave su od austrijskih bikova. Tel: 021/297-60-88.
- Ovan na prodaju. Tel: 062/182-07-92.
- Prodajem ovce. Tel: 063/724-17-76.
- Prodajem 3 suprasne krmače, suprasnosti od mesec i po i dva meseca i tri nazimice starosti od godinu dana. Prodaja može i pojedinačno... Svaki vid dogovora moguć. Tel: 065/477-50-36.
- Pastuv na prodaju. Tel: 063/780-82-40.
- Prodajem debele svinje. Tel: 064/120-99-11.
- Na prodaju prvoklasni bikovi simentalci 13 komada. Cena po dogovoru. Tel: 064/406-64-36.
- Prodajem alpino jarca. Tel: 064/477-0847
- Prodajem debele svinje, cena po dogovoru. Tel: 064/120-9911
- Prodajem 5 krava Simentalki. Tel: 064/077-6761
- Prodajem Hajkom kunici izuzetno kvalitetni vrhunskog porekla odgajani u vrlo dobrim uslovima. Tel:063/564-166
- DULEX TIM doo vršimo otkup svinja u klasi ovaca, junadi i teladi – najpovoljnije cene. Informacije telefonom: 069/773-784.

PLASTENICI, STAKLENICI

- Prodajem dva polovna plastenika 12X57 i jedan od 12X70 metara i kotlove za grejanje istih i svu dodatnu opremu za proizvodnju u njima. Tel: 063/778-67-65.
- Prodajem 2 plastenika dupla folija 50x8m. Tel: 063/510-868

PČELARSTVO

- Prodajem kosnice LR i DB. Tel: 064/915-7742
- Na prodaju pčelinje zajednice na 10 LR ramova pre bagremove paše, 5 zajednica. Sve zajedno 350 EUR, a pojedinačno 75 EUR. Tel: 065/878-3593
- Prodajem rojeve na 5 LR ramova, 3 rama legla, 2 rama hrane, pre bagrema. Tel: 063/781-9998
- Prodajem rojeve na ramovima za košnicu Rodna Voja. . . Rojevi su na šest ramova, od kojih četiri leglo dva hrana. Isporuka se vrši pre i posle bagrema, u nepovratnoj kartonskoj ambalaži. Cena pre bagrema 60 EUR, posle bagrema 40 EUR. Tel: 062/503-023
- Prodajem pčele na standardnim AŽ ramovima sa leglom i maticom u drugoj polovini aprila i u maju. Tel: 022/342-635.

- Na prodaju pčelinje zajednice na 10 LR ramova pre bagremove paše, 5 zajednica. Sve zajedno 350 EUR, a pojedinačno 75 EUR. Tel: 065/878-35-93.
- Pčelinja društva posle bagrema rojevi na LR ramovima. Tel: 065/678-20-70.
- Prodajem 20 košnica sa pčelama, 3 sanduka. Mozete da dodjete da vidite košnice. Tel: 064/289-01-57.
- Na prodaju pčelinje zajednice na 10 LR ramova pre bagremove paše, 5 zajednica. Sve zajedno 350 EUR, a pojedinačno 75 EUR. Tel: 065/878-35-93.
- Prodaja RV-rojeva. Tel: 062/503-023.

KUĆNI LJUBIMCI

- Prodajem zečve belgijskog orijaša. Tel: 065/290-29-62.
- Na prodaju Hajkom i panon beli. Starosti 2 meseca, cena po mesecu starosti je 500 dinara. Tel: 064/128-10-72.
- Na prodaju čistokrvni hajkom kunići svih uzrasta od mesec dana pa do odraslih mužjaka i ženki za priplod. Tel: 063/564-166.
- Na prodaju prošlogodišnje kokinkine. Tel: 061/215-45-94.

MOTORNA VOZILA

- Prodajem dva kombija turbo dizel 2010, 2012. godište. Tel: 063/225-306.
- Kupujem automobile ispravne i neispravne havarisane do 2000 evra. Tel: 069/133-21-32
- Prodajem FOLKSVAGEN transporter T-5 godina proizvodnje 2006. dizel, očuvan. Tel: 063/115-88-26.
- Prodajem dva kombija Turbo dizel proizvodnja 2010 i 2012-to godište. Tel: 064/642-62-66.
- Prodajem nove i polovne delove za Škodu 105 i 120, gume Barum sa felnama kuku za autoprikolicu i radio za kola. Tel: 064/035-11-25.
- Prodajem skuter 2006, 50 kubika i čamac 5,5m sa pentom Tomos4,8. Tel: 063/50-94-94.

RAZNO

- Kupujem razne elektromotore, ručni i električni alat, raznu građevinsku i poljo opremu, tanjirače, prekrupe, krunjače, šrafstuke, vint, poljoprivrednu, etno i drugu antikuu, butan boce i prodaja aluminijumske lamperije i limova za pokrivanje. Tel: 061/11-38-356.
- Prodajem 4 alu-felne 15 sa 4 rupe. Tel: 064/37-34-300.
- Prodajem nov parket jesen 600h70 i hrast 500h62. Tel: 065/815-08-65.
- Povoljno prodajem dobro očuvan zamrzivač sandučar 310 litara. Tel: 069/626-130.

- Na prodaju Ladolež ljubičasti-seme. Tel: 064/544-59-53.
- Na prodaju krunjači odžački sa jednom i dve rupe i Lifamovi. Više informacija na telefon. Tel: 063/851-95-78.
- Na prodaju krunjači odžački dobro očuvan i spreman za rad. Tel: 022/742-808.
- Prodajem dve drvene kace za kominu, zapremine od 1200 i 1800 litara. Malo korištene, očuvane. Tel: 064/464-51-46.
- Na prodaju Prekrupe-čekičar na kardanski pogon (310e) i krunjač-prekrupe-odžački sa dve rupe (210e). Sve je očuvano (malo korišteno) i u odličnom stanju. Tel: 064/464-51-46.

OSIGURAJTE VAŠE USEVE I PLODOVE u kompaniji sa tradicijom dugom 200 godina! Tel: 064/4615-799

- Na prodaju stabilan sistem linijske muže za mužu dve krave istovremeno. Tel: 063/528-743.
- Na prodaju stubovi od prenapregnutog betona. Tel: 064/822-61-68.
- Prodajem nove muzilice, posuda 20 litara garancija, monofazna struja, dostava na adresu. Tel: 062/836-67-31.
- Prodajem kavezi za koke nosilje i pre-pelice. Tel: 064/658-93-80.
- Na prodaju stočna vaga od 500 kg za merenje sitne stoke. Dimenzije prostora za stoku 180x75 cm. Visina ograde 85 cm. Tel: 022/461-662.
- Na prodaju kazan Valjevac kovani i iskivan 100 litara. Tel: 064/118-75-05.
- Na prodaju Vagarova vaga, nekorišćena jos stoji na fabričkoj paleti. 2001 godiste. Gazište 85-95 cm. Tel: 062/850-19-12.
- Prodajem rashladni split uređaj H.121-8,1X/BT Alfa Laval sa svim komponentama temperatura rashladjanja do -4 stepena, zavrsno za čega vam treba. Pogodna za čuvanje voća i povrća. Tel: 060/424-65-22.
- Na prodaju kulenska creva, uvozna, sečeno i vezano na 0,5m. Tel: 064/232-25-77.
- Na prodaju detektor (prestanka) rotacije (za kombajne itd.). Tel: 022/310-545.

- Prodajem manju profesionalnu komoru za čuvanje voća i povrća. Tel: 061/655-34-24.
- Prodajem mekana drva. Tel: 064/382-85-34.
- Kupujem tamburaški instrument prim ili bisernicu. Tel: 062/8426-400
- Prodajem Šidalova garažna vrata, 2,40*3 m. Tel: 063-80-70-116.
- Prodajem sreden metalni čamac 6h1,2m. Povoljno. Tel: 063/592-260.
- Prodajem rashladni sistem za farme Sistem 10. Tel: 060/607-01-00.
- Prodajem Sistem hladjenja vodenom maglom za brojlere i koke. Tel: 060/607-01-00.
- Prodajem rasadu krastavca Ajaks. Za više informacija pozvati. Tel: 063/510-868.
- Prodajem električnu profi bešumnu pumpu za pretakanje. Tel: 061/200-32-17.
- Na prodaju saksija "Mediteran" sa podmetačem. Tel: 022/352-526.
- Na prodaju TopLiner. Tel: 061/264-23-66.

- Prodajem polen sa registrovanog poljoprivrednog gazdinstva smeštenog na obroncima Fruške gore. Polen je osušen i prosejan, odličnog kvaliteta. Šaljemo Postexpresom u roku od 24h. Po želji kupca meljemo i šaljemo mleveni polen za pravljenje pogača i spravljenje lekova. Za veće količine cena po dogovoru. Tel: 062/853-69-48.

- Na prodaju paulovnja Tomentosa rasada u čašama od u 0.5l. Izuzetno dobro ukorenjene, mogućnost sadnje tokom celog perioda vegetacije, što vam je velika prednost u odnosu na sadnicu koju možete saditi samo u proleće i jesen. Čepovana sadnica boluje godinu dana, dok rasada jako brzo napreduje. Pozovi. Tel: 065/205-94-56.
- Prodajem 2 komplet točka (felne+gume) za traktor Belarus 13,6/38. Tel: 064/127-81-61.
- Prodajem motor od Fergusona 533, u dobrom stanju sa svim agregatima. Tel: 064/940-99-44.
- Na prodaju sadnice polane, zdrave, kvalitetne, otporne. Na veliko. Vrlo zahvalna malina, isplativa u svakom slučaju. U prvoj godini podrška, iskustvo, saveti. Nebojša. Tel: 064/538-05-77.
- Na prodaju stočna vaga od 500 kg za merenje sitne stoke. Dimenzije prostora za stoku 180x75 cm. Visina ograde 85 cm. Moguća ugradnja priključka za traktor. Tel: 022/461-662.
- Na prodaju decimalne vage od 200 i 300 kg cena 100 i 120 evra. Moguće slanje brzom poštom. Tel: 022/461-662.
- Na prodaju vaga za berbu duvana 300 kg. Tel: 022/461-662
- Prodajem kazan za rakiju. za vise informacija nazvati. Tel: 064/888-60-92.

LIČNI OGLASI

- Povratnik iz Švajcarske 48 godina, želi da upozna ženu do 40 godina radi druženja, a moguća i ozbiljna veza. Tel: 063/77-33-946.
- Tražim ozbiljnu ženu bez baveza za stanovanje bez nadoknade. Tel: 022/670-084.
- Situiran gospodin traži gospođu od 35-50 godina radi druženja ili eventualnog braka. Tel: 621-971.
- Penzioner bez obaveza 58 godina antialkoholičar, materijalno i stambeno obezbeđen traži ženu radi braka do 60 godina. Tel: 065/455-10-98.
- Tražim ozbiljnu devojkicu radi druženja i braka, prvo SMS. Tel: +38163/893-32-08.
- Udruženje „Moja sreća“ iz Gornjeg Milanovca može da upriliči da se devojke iz Rusije udaju u Srbiju. Zainteresovani javite se na 065/552-43-11.
- Muškarac 49 godina sam, bez roditelja traži ženu od 33-40 godina radi braka i porodice. Tel: 064/36-55-896
- Fakultetski obrazovan muškarac, situiran sa imanjem, nepušač iz Sremske Mitrovice, traži ženu koja može da ima porodicu. Tel: 064/542-12-77.
- Tražim ozbiljnu ženu za brak od 25 do 40 godina. Pekar. Tel: 064/41-386-43
- Tražim ženu za pomoć u kući ili za udaju do 70 godina. Tel: 064/55-19-159.

MARKETING 063/8526-021

Rusi najbolje mušterije

Željko kaže da bi u budućnosti trebalo razmišljati o sadnji i drugih sorti, kako bi se kupci ispoštovali, odnosno kako bi im se voće moglo isporučivati nekoliko meseci u kontinuitetu. Počev sa ranim breskvama pa sve do kasnih. Što se tiče uslova za izvoz, Šerfezi ističe da su uslovi čak i bolji nego oni koji traže neki nakupci i kupci

I dući ka Staroj Binguli ne možete a da ne zapazite zasade bresaka sa leve i desne strane puta. Reljef i klima najviše pogoduju za uzgoj voća, pa je tako ovo fruškogorsko selo pretežno voćarsko. Vinovu lozu zamenile su breskve, a neki meštani pored bresaka imaju malo jabuka i krušaka. Uglavnom, svaka porodica u Staroj Binguli ima voćnjak. Ali, kao stočari i ratari, tako su se i voćari součavali sa problemom otokupa. Većina meštana breskve nosi na Kvantaš, a ove godine cena je bila solidna, dok se rod razlikovao od sela do sela. Negde je bilo manje leda negde više. Dobrim ovogodišnjim rodom i kyalitetom može se pohvaliti Željko Šerfezi. Šerfezi je u Udruženju voćara „Fruškogorac“, njegov čelni čovek i jedan od osnivača istog. Ono što je bitno za napomenuti jeste da udruženje po pitanju izvoza saraduje sa jednom firmom iz Rusije.

- Udruženje voćara je osnovano pre petnaestak godina. Udruženju pripadaju fruškogorska sela - Stara Bingula, Ležimir, Divoš, Radinci, Šuljam... Ono broji četrdesetak članova, mada se u poslednje vreme taj broj smanjio, jer ljudi previše očekuju. Mi smo ove godine počeli jako dobro da radimo. Direktno, bez

Željko Šerfezi

posrednika, počeli smo saradnju sa Rusima. Ja saradujem sa njima već tri godine, a voćari iz Divoša i Stare Bingule koji su ove godine imali dobar rod uglavnom nisu hteli da izvoze za Rusiju sve zbog straha od neisplate novca. Otkupna cena bila tri puta veća nego na kvantašu - 85 evroceniti za nektarinu i 75 evroceniti za breskvu. Međutim, isplata bude 21 dan nakon primanja robe. Kad kamion ode, kad se zaprimi roba i prođe 21 radni dan, tek se onda isplaćuje. Već drugu turu nismo ispoštovali, jer nismo imali dovoljno robe. U Mandelosu je bilo grada, a voćari iz Stare Bingule jednostavno nisu želeli da izvoze, pa su davali breskvu i za 20 dinara na kvantašima, a sve zato jer se boje da im se novac ne isplati, što je donekle i razumljivo, jer se uvek nekom desilo da proda robu, a da ne dobije novac. Ljudi su postali nepoverljivi. Zbog svega toga mi smo najviše i osnovali udruženje, a planirali smo čak i neku zadrugu da otvorimo. Što se tiče pomoći, najviše nam u susret izlazi načelnik poljoprivrede Vladimir Nastović - kaže Šerfezi.

On je svoje prve breskve posadio davne 2000. godine, na površini od jednog jutra. Sad je taj zasad povećan na pet hektara, a naredne

Srpske breskve tražene u Rusiji

godine Šerfezi planira ponovno proširenje.

- Ja sam 2000. godine zasadio jedno jutro bresaka, a ta površina se iz godine u godinu povećava. Breskva nije skupa za održavanje, najveći trošak je amblaža i samo branje, za razliku od kruške i jabuke. Pored breskve koju imam zasađenu na pet, imam zasađ kruške na dva hektara. Više zaštita i troška imamo kad je loša godina. Kad imaš manje roda i više leda onda više potrošiš na zaštitu, pošto moraš da lečiš i spremiš voćku za narednu godinu, a nemaš zarade od roda. Kad je normalna godina, imaš kva-

litet ali i puno manje zaštite. Meni lično je ovo bila super godina. Nisam imao problem sa ledom, imao samo dobar kvalitet - kaže Željko i dodaje: - Imamo u planu da proširimo površinu pod breskvama naredne godine, dok krušku ne bih proširivao. Ove godine je i kruška dobro rodila. Poslovi oko bresaka kreću od januara pa sve do decembra. Od januara do marta mi reže-mo. Udružilo se nas nekoliko u selu i svake nedelje idemo i radimo kod nekog drugog. Posle rezanja sledi iznošenje granja, sređivanje zemljišta, đubrenje... Najveći posao kod breskve je proreda. Ona prerodi i

svaka grana mora da se proredi da bi se imao kvalitet. Ako se to ne odradi, ne može ni kvalitet biti dobar. Moraš voditi više računa o kvalitetu nego kvantitetu. Na kvalitet moraju svi ići, ne samo ja. Što se tiče roda, kad je optimalna godine, na pet hektara trebao bih da dobijem oko vagon i po hektaru, mada zavisi sve od sorte breskve. Rana breskva je lakša i sitnija - tvrdi ovaj voćar.

Za kraj razgovora Željko kaže da bi u budućnosti trebalo razmišljati o sadnji i drugih sorti, kako bi se kupci ispoštovali, odnosno kako bi im se voće moglo isporučivati nekoliko meseci u kontinuitetu. Počev sa ranim breskvama pa sve do kasnih. Što se tiče uslova za izvoz, Šerfezi ističe da su uslovi čak i bolji nego oni koji traže neki nakupci i kupci.

S. L.

**ИЗЛОЖБА
ДОМАЋЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ
МЕХАНИЗАЦИЈЕ
2 - 3. септембар 2017.**

**2. септембар 2017. Фрушкогорска бб
Сремска Митровица, отварање у 11:00 часова
(Плато прекопута хиподрома)**

dubrava

ОРГАНИЗАТОР:
П.Ј. "ДУБРАВА"

ГРАД
СРЕМСКА МИТРОВИЦА

АГЕНЦИЈА ЗА РУРАЛНИ РАЗВОЈ
ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА

МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ,
ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ